

Evaluering av Nordland fylkeskommunes ungdomssatsning

av

**Gunn Elin Fedreheim
Arild Gjertsen
Tone Magnussen**

NF-rapport nr. 14/2007

**ISBN-nr.: 978-82-7321-566-6
ISSN-nr.: 0805-4460**

REFERANSESIDE

- Rapporten kan også bestilles via nf@nforsk.no

Tittel Evaluering av Nordland fylkeskommunes ungdomssatsing	Offentlig tilgjengelig: Ja	NF-rapport nr.: 14/2007
	ISBN nr. 978-82-7321-566-6	ISSN 0805-4460
	Ant. sider og bilag: 72	Dato: Desember 2007
Forfattere Gunn Elin Fedreheim Arild Gjertsen Tone Magnussen	Prosjektansvarlig (sign): Gunn Elin Fedreheim	
	Forskningsleder: Elisabet Ljunggren	
Prosjekt Evaluering av Nordland fylkeskommunes ungdomssatsing, inkludert tiltakene Ungdommens fylkesting, Unginfo, Infonourra og ordningen med Elev- og lærlingeombud.	Oppdragsgiver Nordland fylkeskommune	
	Oppdragsgivers referanse Utdanningsavdelinga v/Kjell Ole Stifjeld	
Sammendrag Evalueringen er todelt, og tar både for seg ordningene Ungdommens fylkesting, Unginfo, Infonourra og Elev- og lærlingeombudet. Denne delen av evalueringen ser nærmere på tiltakenes utforming og effekter i forhold til målgruppen. Evalueringens andre del fokuserer på ungdomssatsingens betydning for ungdom i Nordland.	Emneord <ul style="list-style-type: none"> • regional ungdomspolitik • demokrati og deltakelse	
	Keywords <ul style="list-style-type: none"> • regional youth policy • democracy and participation	
Andre rapporter innenfor samme forskningsprosjekt/program ved Nordlandsforskning	Salgspris NOK 100,-	

Nordlandsforskning utgir tre skriftserier, rapporter, arbeidsnotat og artikler/foredrag. Rapporter er hovedrapport for et avsluttet prosjekt, eller et avgrenset tema. Arbeidsnotat kan være foreløpige resultater fra prosjekter, statusrapporter og mindre utredninger og notat. Artikkel/foredragsserien kan inneholde foredrag, seminarpaper, artikler og innlegg som ikke er underlagt copyright rettigheter.

FORORD

Dette er en evaluering av den ungdomspolitiske satsningen til Nordland fylkeskommune. Formålet med denne evalueringen er å få en gjennomgang av ungdomssatsningen i Nordland. Rapporten vil derfor evaluere ungdomssatsningen ved å se nærmere på fire utvalgte tiltak: Ungdommens fylkesting, UNG info, UNG same og Elevombudsordningen. Arbeidet har pågått siden januar 2007.

Vi vil gjerne takke alle våre informanter; politikerne, tidligere medlemmer av Ungdommens fylkesting, ledere av andre ungdomsorganisasjoner i Nordland, det ungdomspolitiske sekretariatet, og sist men ikke minst, dagens Ungdommens fylkesting. Spesielt vil vi takke styret i Ungdommens fylkesting for at de inviterte oss inn på møtene sine og for den velvillighet dere viste under datainnsamlingen. I tillegg vil vi rette en særskilt takk til det ungdomspolitiske sekretariatet i fylkeskommunen for all velvillighet og hjelp i gjennomføringen av evalueringen.

Evalueringen er gjort på oppdrag fra Nordland fylkeskommune, som også har finansiert arbeidet.

Bodø, desember 2007.

INNHOLD

FORORD	1
SAMMENDRAG	5
SUMMARY	8
1 INNLEDNING	10
1.1 BAKGRUNN OG PROBLEMSTILLINGER.....	10
1.1.1 Ungdom og medvirkning – et internasjonalt og nasjonalt perspektiv	10
1.1.2 Ungdomssatsingen i Nordland fylkeskommune	10
1.1.3 Evaluering av den ungdomspolitiske satsningen	12
1.2 FORSKINGSDESIGN OG GJENNOMFØRING	14
1.2.1 Gjennomføring: dokumentanalyser, intervju og spørreundersøkelser	15
1.3 RAPPORTENS OPPBYGGING	16
2 UNGDOMMENS FYLKESTING (UFT)	17
2.1 DAGENS SITUASJON OG UTVIKLINGEN I UNGDOMMENS FYLKESTING.....	17
2.1.1 Endringer i valgrutinene til valgene i 2001, 2003 og 2005.....	19
2.1.2 Organisering og arbeidsdeling i Ungdommens fylkesting.....	20
2.1.3 Vedtekter.....	20
2.1.4 Arbeidsinstrukser.....	21
2.2 VALG OG REPRESENTATIVITET	23
2.2.1 Stor variasjon i valgordninger i kommunene.....	23
2.3 VALG TIL UNGDOMMENS FYLKESTING – EN REPRESENTATIV VALGORDNING?	25
2.4 OPPLEVELSEN AV REPRESENTASJON.....	26
2.5 REKRUTTERING TIL STYREVERV – TILFELDIGHET ELLER STRATEGISK JOBBING?	27
2.6 KJENNSKAP TIL UFT	28
2.7 ARBEIDSMETODER I UFT.....	28
2.7.1 Ungdommens ressursbruk	29
2.8 SAKSARBEID – PROAKTIV ELLER REAKTIV JOBBING.....	30
2.9 I FORHOLD TIL FYLKESTINGET OG FYLKESRÅDET.....	32
2.10 ADMINISTRASJONEN RUNDT UFT.....	34
2.11 KJENNSKAP TIL POLITISKE PROSESSER	36
2.12 UNGDOM I NORDLAND: KJENNSKAP TIL OG VURDERINGER AV UNGDOMMENS FYLKESTING	37
2.13 OPPSUMMERINGER, VURDERINGER OG TILRÅDNINGER.....	41
3 UNGINFO, UNGSAME OG ELEV- OG LÆRLINGEOMBUDET	45
3.1 UNG INFO	45
3.1.1 Bakgrunn	45
3.1.2 Endring og utvikling underveis.....	46
3.1.3 Sentrale spørsmål og vurderinger i evalueringen av UNG info	47
3.1.4 Utvikling av informasjonstilbudet og utfordringer videre	47

3.1.5 Ungdom i Nordlands syn på UNG info.....	48
3.1.6 UNG info – oppsummering av evalueringen	50
3.2 INFONOURRA.....	50
3.2.1 Bakgrunn, målsettinger og arbeidsform	50
3.2.2 Sentrale spørsmål i evalueringen	51
3.2.3 Utvikling av tjenesten og utfordringer framover	51
3.2.4 Ungdom i Nordland – deres kjennskap til og vurderinger av Infonourra	52
3.2.5 Infonourra – oppsummering av evalueringen.....	52
3.3 ELEV- OG LÆRLINGEOMBUDSORDNINGEN	53
3.3.1 Bakgrunn og oppstart.....	53
3.3.2 Utvikling av ombudsordningen og utfordringer videre	54
3.3.3 Ungdom i Nordlands kjennskap til og vurderinger av Elev- og lærlingeombudsordningen.....	56
3.3.4 Oppsummering.....	57
4 SAMLET EVALUERING AV DE FIRE TILTAKENE.....	58
4.1 INNLEDNING.....	58
4.2 SENTRALE TILTAK I FYLKESKOMMUNENS UNGDOMSSATSING	58
4.3 VURDERINGER.....	59
4.3.1 Hvor nyttige oppleves tjenestene av ungdom i Nordland?	59
4.3.2 I hvilken grad er de tjenester og institusjoner som er valgt de riktige virkemiddel og redskap for å nå vedtatte politiske målsettinger?.....	60
4.3.3 Er den valgte organisering hensiktsmessig?.....	60
4.3.4 På hvilken måte bidrar Ungdomspolitisk sekretariat til synliggjøring av en fylkeskommunal ungdomspolitik?.....	60
4.3.5 På hvilken måte styrker dette fylkeskommunen som regional utviklingsaktør? 61	
5 TILRÅDINGER OG AVSLUTNING	62
REFERANSER	64
VEDLEGG 1: FRAFALLSANALYSE	66
VEDLEGG 2: TABELLER	68

TABELLER

Tabell 2: Kjennskap til ordningen med ungdommens fylkesting etter kjønn (N=625). P<0,1.....	37
Tabell 3: Vurdering av om "UFT gjør en god jobb". Prosent. N=200.....	38
Tabell 4: Påstandsbatteri UFT. Grad av enighet med påstand. Prosent.....	40
Tabell 5: Kjennskap til UNGinfo etter kjønn (N=627). Prosent.	48
Tabell 6: Hvis du har hørt om/kjenner til UNGinfo, hvordan fikk du vite om tilbudet?	49
Tabell 7: Kjennskap til Infonourra etter kjønn (N=623). Prosent.	52
Tabell 8: Kjennskap til elevombudsordningen etter kjønn (N=626). Prosent. P<0,5.	56
Tabell 9: Påstandsbatteri om elevombudsordningen. Grad av enighet med påstand. Prosent.	57
Tabell 10: Kjennskap til de ulike tiltakene oppsummert. Prosent.	59
Tabell 11 Kjønnfordeling: Andel av univers og utvalg. Prosentdifferanse +/- 0,7.	66
Tabell 12: Fordeling på studieprogram: Andel av univers og utvalg. Prosentdifferanse +/- 8,9.....	66
Tabell 13: Fordeling på klassetrinn: Andel av univers og utvalg.....	67
Tabell 14: Kjennskap til ordningen med ungdommens fylkesting etter utdanningsprogram (N=621). P<0,5.	68
Tabell 15: Kjennskap til ordningen med ungdommens fylkesting etter skoletrinn (N=617). P<0,5.	68
Tabell 16: Kjennskap til UNG info etter studieprogram (N=623). Prosent.	68
Tabell 17: Kjennskap til UNG info etter klassetrinn. (N=619). Prosent.	69
Tabell 18: Bruk av UNG infos tjenester. Prosent.....	69
Tabell 19: Vurdering av UNG infos ulike informasjonstilbud. Prosent.....	69
Tabell 20: Vurdering av informasjonstilbudenes relevans. Prosent.	70
Tabell 21: Alternative informasjonskilder. Prosent. (N=139).....	70
Tabell 22: Kjennskap til elevombudsordningen etter utdanningsprogram. (N=622). Prosent. P<0,1.....	71
Tabell 23: Kjennskap til elevombudsordningen etter klassetrinn. (N=618). Prosent. P<0,1.....	71

SAMMENDRAG

Dette er en evaluering av den ungdomspolitiske satsningen til Nordland fylkeskommune. Formålet med denne evalueringen er å få en gjennomgang av ungdomssatsningen i Nordland. Rapporten vil derfor evaluere ungdomssatsningen, ved å se nærmere på fire utvalgte tiltak: Ungdommens fylkesting, UNG info, UNG same og Elevombudsordningen. Arbeidet har pågått siden januar 2007.

Nordland fylkeskommune har vært aktiv innenfor ungdomsrettede tiltak i rundt 25 år. Mangfoldet og bredden i tiltak og aktiviteter har vært stort; fra ungdomshøringer, barnekunstsoler, ungdom i arbeid, informasjonstilbud og regionale kulturmønstringer – til elevombud, velferdsmelding for ungdom i videregående skole og opprettelse av informasjonstjeneste for samisk ungdom.

I 2001 ble Nordland fylke kåret til den beste regionen å bo i for ungdom i Europa. I begrunnelsen for at Nordland vant ligger blant annet at Nordland har jobbet med å sikre juridisk deltakelse fra ungdom, fylket har utarbeidet konkrete mål og oppnådd resultater, fylket lar ungdommen delta i utformingen av det politiske og sosiale livet i regionen og fylket har gjort anstrengelser for å løse spesielle problemer i regionen (Assembly of European Regions 2003).

Den historiske bakgrunnen for ungdomssatsningen i Nordland er imponerende, men fylket ønsker fortsatt å satse på ungdom, og på å videreutvikle denne satsningen. Derfor denne evalueringen. De ulike devalueringene vil behandles hver for seg. Det har fra oppdragsgivers side blitt fremhevet at det har vært et særlig behov for å fokusere nærmere på UFT, og det har derfor blitt lagt ned størst ressurser i den devalueringen.

Evalueringen vil vurdere følgende spørsmål:

- Hvor nyttige er tjenestene for ungdom i Nordland?
- Er de tjenester og institusjoner som er valgt de riktige virkemiddel og redskap for å nå vedtatte politiske målsettinger?
- Er den valgte organisering hensiktsmessig?
- På hvilken måte bidrar Ungdomspolitisk sekretariat til en synliggjøring av en fylkeskommunal ungdomspolitik?
- På hvilken måte styrker dette fylkeskommunen som regional utviklingsaktør?

Evalueringen av har blitt gjennomført gjennom dokumentanalyser, intervjuer, en spørreundersøkelse og observasjon. Det ble foretatt en gjennomgang av historiske dokumenter i forbindelse med UFT og ungdomssatsningen, og vi har studert planverket for ungdomssatsningen. Det har blitt gjennomført intervjuer med politikere, tidligere medlemmer av UFT, ledere i andre ungdomsorganisasjoner, både politiske og ideelle, med det Ungdomspolitiske sekretariatet og med dagens styre for UFT. Totalt har vi gjort 28 intervjuer, inkludert to gruppeintervjuer. I tillegg har vi gjennomført en spørreundersøkelse til alle representantene i UFT. For bedre å få et inntrykk av ungdomssatsningen, har det blitt sendt ut en spørreundersøkelse til alle elever i videregående opplæring i Nordland. Denne spørreundersøkelsen omhandlet alle devalueringene, samt mer overordnede spørsmål i ungdomssatsningen. Vi har også fulgt styret for UFT gjennom et styremøte og deltakelse på fylkestinget.

- **Hvor nyttige oppleves tjenestene av ungdom i Nordland?**

For å kunne gi svar på tjenestenes nytteverdi for ungdom i Nordland, har vi valgt å se nærmere på i hvilken grad ungdom kjenner disse tjenestene, i hvilken grad de gjør bruk av tjenestene, og hvordan de på denne bakgrunn vurderer nytten av tjenesten.

Elevombudet er det tiltaket som flest elever kjenner til, med Ungdommens fylkesting følgende like etter. Unginfo og Infonourra er tiltak som færre ungdommer i Nordland har kjennskap til.

- **I hvilken grad er de tjenester og institusjoner som er valgt de riktige virkemiddel og redskap for å nå vedtatte politiske målsettinger?**

Ungdomssatsing har en lang tradisjon i Nordland fylkeskommune. I mer enn 25 år har fylkeskommunen vært aktiv innenfor ungdomsrettede tiltak og aktiviteter. Mangfold har preget dette feltet; fra ungdomshøringer, barnekunstsoler, ungdom i arbeid, informasjonstilbud og regionale kulturmønstringer, til elevombud, velferdsmelding for ungdom i videregående skole og opprettelse av informasjonstjeneste for samisk ungdom.

Siden 1992 har et Ungdomspolitisk handlingsprogram beskrevet strategier, tiltak, økonomiske rammer og prioriteringer for ungdomssatsingen i Nordland. Dette handlingsprogrammet er blitt revidert annethvert år, og i 2004 fikk det navnet UNGplan Nordland, med en klar forankring i Fylkesplan for Nordland 2004-2007.

- **Er den valgte organisering hensiktsmessig?**

De 5 ulike tiltaksområdene som inngår i dagens ungdomssatsing er samlet administrativt i Ungdomspolitisk sekretariat, som er en del av utdannings-

avdelingen i Nordland fylkeskommune. Sekretariatet fremstår som den sentrale institusjonen for iverksettingen av ungdomssatsingen.

Hvert av tiltaksområdene representerer ungdomspolitisk spisskompetanse. Samtidig representerer de ansatte i Ungdomspolitisk sekretariat en generell kompetanseressurs på feltet ungdomsrettede tiltak. Nettopp dette, at de ansatte i sekretariatet representerer både spisskompetanse og generell kompetanse rettet mot ungdom, mener vi gir grunnlag for å utvikle et mer helhetlig og integrert sekretariat, der arbeidet i enda større grad kan framstå som koordinert. Da tiltaksområdene ble samlokaliserte ved inngangen til 2004, bidro det til å legge til rette for ytterligere samordning av tiltakene og utvikling av et helhetlig ungdomspolitisk kompetansemiljø. Etter vår mening, framstår Ungdomspolitisk sekretariat som en velegnet organisasjonsmodell for arbeidet med å nå de politiske målsettinger for ungdomssatsingen i Nordland.

- **På hvilken måte bidrar Ungdomspolitisk sekretariat til synliggjøring av en fylkeskommunal ungdomspolitik?**

Ungdomssatsing har over tid utviklet seg til å bli et prioritert og synlig politikkområde i Nordland fylkeskommune. Flere ulike planmodeller og organisatoriske løsninger er blitt valgt gjennom årene, og i 2004 valgte en å samle de ungdomspolitiske tiltakene i et felles Ungdomspolitisk sekretariat. Gjennom felles lokalisering, samordnet arbeid og felles visuell profil, er det vår klare oppfatning at Ungdomspolitisk sekretariat på en god og tydelig måte bidrar til synliggjøring av fylkeskommunens ungdomspolitik.

- **På hvilken måte styrker dette fylkeskommunen som regional utviklingsaktør?**

Fylkesplan for Nordland 2004-2007 legger premisser og retningslinjer for fylkeskommunen som regional utviklingsaktør. I denne perioden har tre hovedmålsettinger blitt lagt til grunn:

- Felles innsats for felles framtid
- Sterke bo-, arbeids- og serviceregioner
- Ta i bruk potensialet langs kysten

Ved å inkludere ulike deler av ungdomssatsingen i strategiene knyttet til de overordnede målene i fylkesplanen, blir det tydelig hvordan ungdomssatsingen blir en integrert del av det regionale utviklingsarbeidet i fylket. Det tette samspillet mellom UNGplan Nordland og Fylkesplan for Nordland, bidrar til ytterligere å styrke denne dimensjonen.

SUMMARY

The following report presents an evaluation of the work with youths and youth politics in Nordland county administration. The aim with this evaluation is to get an overall perspective on how this work is conducted in the county. The report includes both an evaluation of the overall youth policy, and it looks further into details in four different areas of this policy: the youth county council in Nordland county (Ungdommens fylkesting), the information strategy (UNG info), the work with the indigenous people; the Sami (UNG same), and the pupil civic duty (Elevombudsordningen). The work on this evaluation has been carried through since January 2007.

Nordland county administration has worked actively with youth initiatives the last 25 years. There has been a high degree of diversity in this work; from youth meetings, art schools for children, youths in work, information measures, and regional cultural assemblies, to the pupil civic duty, a report on the welfare of the youths, and the establishment of an information service for indigenous youths.

In 2001 Nordland was awarded the best region to live in for youths in Europe. This was due to the fact that Nordland has worked actively in securing juridical participation from youths. Further, the county has also worked with the development of concrete aims and also achieved results in accordance with these aims. In addition, the county lets youths participate in shaping both the political and social life in the region, and several measures have been taken to solve some more specific challenges for the region.

The historical background for the work with youths in Nordland is impressive, but the region is also aiming at further developing their work. This is one of the reasons for why this evaluation has been carried through. The different elements of the evaluation have been treated independently of each other, focusing on a various similar and different questions. From the principal it has been expressed that the work with evaluating the Youth county council is the most important one, and it is therefore more comprehensive than the evaluations of the other initiatives. The overall evaluation has focused on whether or not the initiatives are recognised as important by the youths, if they are the correct initiatives, if the organisation is appropriate, the role of the administration around the youth county council, and on in what way this work strengthens the county administration's role as an actor in the regional development arena.

This report is based on the findings from documental analysis of different reports, a numerous interviews, two surveys, and observation. The documents that are analysed are both the previous work with youth, and the strategies as presented in different plans. The interviews that are carried out include both politicians, earlier members of the youth county council, leaders of other youth organisations, both political and idealistic, the youth administration and with the board of the youth county council. We have totally done 28 interviews, including two group interviews. The first survey was handed out to the members of the youth county council during the spring 2007. The second survey was electronically published for pupils in every upper secondary school in Nordland. We have also followed the work in the board of the youth county council during a board meeting, and we followed their work in the county council meeting.

1 INNLEDNING

1.1 BAKGRUNN OG PROBLEMSTILLINGER

1.1.1 Ungdom og medvirkning – et internasjonalt og nasjonalt perspektiv

Det internasjonale barneåret i 1979 markerte en ny giv i arbeidet for barn og ungdoms interesser. I 1980 ble flere tiltak iverksatt i Norge, med fokus på barns fysiske miljø, barne- og ungdomsplaner og å trekke barn og unge med i planprosesser. I 1985 arrangerte FN det internasjonale ungdomsåret. Hovedtema her var deltakelse, utvikling og fred. I denne sammenhengen ble det mer fokus på barne- og ungdomsråd på nasjonalt nivå, og i 1985 var det etablert slike råd i nær halvparten av landets fylker. I 1995 hadde alle fylker barne- og ungdomsråd.

1989 ble et svært viktig år for barn og unges deltakelse i samfunnsplanleggingen. For det første ble det gitt rikspolitiske retningslinjer for barn og unges interesser i planleggingen 1. september 1989. For det andre ble det tatt inn en bestemmelse i plan- og bygningsloven om at hver kommune plikter å oppnevne en barne-representant. Denne representanten skal både synliggjøre barn og unges interesser, og gi kommunene et bedre utgangspunkt og grunnlag for å integrere barn og unges interesser. Videre skal kommunene vurdere barn og unges fysiske miljø for å innarbeide mål og tiltak for bedring av dette i kommuneplanen. For det tredje ble Barnekonvensjonen vedtatt av FNs generalforsamling 20. november 1989. Norge ratifiserte denne 8. januar 1991, og den trådte i kraft 7. februar 1991. Denne spesifiserer at barn opp til 18 år har rett til å si sin mening og til å bli hørt.

I perioden 1994-96 ble det arrangert 5 regionale konferanser hvor medvirkning fra ungdom var tema. I årene 1999 til 2001 ble Ungdommens demokratiforum gjennomført. Gjennom Stortingsmelding nr. 39 (2001-2002) ”Oppvekst og levekår for barn og ungdom i Norge”, ble oppmerksomheten rettet mot å sikre reell innflytelse som kan gi synlige resultater. Dette innebærer blant annet at premissene for deltakelse skal gjøres klare, at det skal gis hurtig tilbakemelding og at arbeidet skal legges opp slik at det er mulig å følge opp noen av tiltakene (Barne- og familiedepartementet 2005).

1.1.2 Ungdomssatsingen i Nordland fylkeskommune

I 2001 ble Nordland fylke kåret til den beste regionen å bo i for ungdom i Europa. I begrunnelsen for at Nordland vant ligger blant annet at Nordland har jobbet med å sikre juridisk deltakelse fra ungdom, fylket har utarbeidet konkrete mål og oppnådd resultater, fylket lar ungdommen delta i utformingen av det politiske og sosiale

livet i regionen og fylket har gjort anstrengelser for å løse spesielle problemer i regionen (Assembly of European Regions 2003).

Nordland fylkeskommune har vært aktiv innenfor ungdomsrettede tiltak i rundt 25 år. Mangfoldet og bredden i tiltak og aktiviteter har vært stort; fra ungdomshøringer, barnekunstsoler, ungdom i arbeid, informasjonstilbud og regionale kulturmønstringer – til elevombud, velferdsmelding for ungdom i videregående skole og opprettelse av informasjonstjeneste for samisk ungdom.

Siden 1992 har et Ungdomspolitisk handlingsprogram (UPH) beskrevet strategier, tiltak, økonomiske rammer og prioriteringer for ungdomssatsningen i Nordland. Denne planen har blitt revidert annethvert år. I revisjonen i 2004 fikk planen navnet UNGplan Nordland (Nordland Fylkeskommune 2004, 2005a; Nordland Fylkeskommune. Fylkesordføreren 2005a; Nordland Fylkeskommune. Fylkesrådet 2004). UNGplan Nordland er forankret i Fylkesplan for Nordland 2004-2007. Under *kapittel 1 Ingenting om oss uten oss* sies følgende:

- a. "Nordland fylkeskommune skal være med på å legge til rette slik at det opprettes barne- og ungdomsråd eller tilsvarende medvirkningsorgan i alle kommuner i Nordland.
- b. Nordland fylkeskommune skal ta hensyn til innspill fra Ungdommens fylkesting i arbeidet med politiske saksutredninger" (Nordland Fylkeskommune. Fylkesordføreren 2005a: 7).

I tiltaksdelen av UNGplan Nordland foreslås 38 tiltak. UFT involveres sterkere her, blant annet gjennom oppfølginga av partnerskapsavtalene:

"Det skal gjennomføres møter i regionene i fylket, der representanter fra UFT og elevorganisasjon deltar. Dette for å følge opp partnerskapsavtalene som er inngått mellom Nordland fylkeskommune og kommuner i Nordland. Alle fremtidige partnerskapsavtaler skal minst ha ett punkt om ungdomstiltak" (Nordland Fylkeskommune. Fylkesordføreren 2005a : 10).

Videre foreslås det å øke antall UFT-samlinger fra 2 til minst 4 per år, og at det skal gis ekstra tilskudd til skoloring av nye UFT-medlemmer høsten 2005. Under delen om *Kunnskap er makt*, foreslås det å arrangere Bunkeflog-seminar for UFT-representanter. Dette er seminarer som bygger på en svensk modell relatert til fysisk aktivitet.

Miljøfokuset vektlegges også og UNGplan Nordland foreslår å arrangere skoloringsseminarer for UFT-representantene om miljø og forbruk. Videre skal dette være et tema på hver UFT-samling.

For Ungdomspolitisk sekretariat spesifiseres en målsetting og utfordringene klargjøres. Målsettingen under UNGmakt går på å ”sikre ungdoms reelle innflytelse i saker som opptar ungdom” (Nordland Fylkeskommune. Fylkesordføreren 2005a :17). Utfordringene som spesifiseres er følgende:

”Sikre deltakelse i regionale fora og påvirke regionale ungdomspolitiske målsettinger. Ansvarliggjøre UFT-representantene og de kommunene de representerer – tydelige mandat, definerte ansvarsområder” (Nordland Fylkeskommune. Fylkesordføreren 2005a :17).

Fylkestinget vedtok å ta UNGplan Nordland til orientering, og ønsket at UFT skulle medvirke til utformingen og prioriteringen av tiltakene (Nordland Fylkeskommune 2004; Nordland Fylkeskommune. Fylkesrådet 2006).

I august 2004 ble seks tjenester rettet mot ungdom samlet i et Ungdomspolitisk sekretariat:

- UNG info
- UNG makt
- UNG elev
- UNG same
- UNG helse
- UNG kultur

1.1.3 Evaluering av den ungdomspolitiske satsningen

Under fylkestingets behandling av UNGplan i 2004, ble det vedtatt en evaluering av Ungdommens fylkesting. Dette vedtaket ble senere forsterket av fylkestinget i sak 62/05, og ble omgjort i sak 95/05 i oktober 2005, der fylkestinget ber om en helhetlig evaluering av den ungdomspolitiske satsningen i Nordland.

Formålet med evalueringen er i følge Nordland fylkeskommune å få en helhetlig gjennomgang av ungdomssatsingen i Nordland. I anbudsinvitasjonen av 26.01.06, gjør oppdragsgiver det klart at det er ønskelig med både en helhetlig evaluering av ungdomssatsingens ulike element, og devalueringer av fire utvalgte tiltak¹;

---

¹ Ungdomssatsingen i Nordland omfatter også UNG kultur og UNG helse. Disse tiltakene er ikke en del av denne evalueringen.

Ungdommens fylkesting, UNG info, UNG same og Elevombudsordningen. På bakgrunn av dette, vil denne evalueringa av ungdomssatsinga i Nordland bestå av fem deler:

- Del 1: Evaluering av Ungdommens fylkesting (UFT)
- Del 2: Evaluering av UNG info
- Del 3: Evaluering av UNG same
- Del 4: Evaluering av Elevombudsordningen
- Del 5: Evaluering av den ungdomspolitiske satsingen i Nordland

De ulike devalueringene vil behandles hver for seg. Det har fra oppdragsgivers side blitt fremhevet at det har vært et særlig behov for å fokusere nærmere på UFT, og det har derfor blitt lagt ned størst ressurser i denne devalueringen. Spesielt viktige problemstillinger i evalueringen av UFT er:

- representativitet
- valgordningen
- sakene
- forholdet til fylkestinget
- ressursene
- positive og negative bivirkninger

Når det gjelder UNG info skal denne evalueringen særlig fokusere på kommunikasjons- og informasjonsverdien til tiltaket. Særlig aktuelle problemstillinger er:

- ungdoms kjennskap til UNG info
- hvem benytter seg av UNG info?
- er UNG info en relevant informasjonskanal?
- når UNG info målgruppen?
- er den informasjonen som tilbys hos UNG info relevant for ungdom?
- hvilke hovedtrekk har preget utviklingen av UNG info gjennom de siste ti år?
- hvem samarbeider UNG info med når det gjelder ungdomsinformasjon?
- er andre ungdomsinstitusjoner i fylket aktive i utviklingen av informasjonstjenesten?

UNG same skal være den ”beste informasjonskanal og det foretrukne møtestedet for samisk ungdom”, og et viktig mål er å bidra til å styrke språk, kultur, identitet og tilhørighet hos samisk ungdom. Det er hovedsakelig to forhold som det fokuseres på vedrørende UNG same:

- kommunikasjons- og informasjonsverdien
- om UNG same bidrar til å styrke fylkeskommunens samiske profil

Elevombudet skal stimulere og motivere elevrådene til aktivitet, samt være en pådriver for å styrke elevers rettigheter. Viktige problemstillinger her vil hovedsakelig dreie seg om Elevombudets organisering og måloppnåelse:

- hvordan er Elevombudets arbeid organisert?
- hvordan fungerer forholdet til fylkesutdanningsjefen?
- hvordan fungerer forholdet til elevorganisasjonen?
- hvordan fungerer forholdet til skolene og elevene?
- oppstår det lojalitetskonflikter for ombudet mellom oppdragsgiverne og brukerne?
- i hvilken grad oppnår elevombudet de mål som er gitt fra fylkestinget?
- klarer ombudet å tjene alle oppdragsgivere og brukere?
- i hvilken grad er ombudet lydhør overfor elevenes behov?
- hvilke arbeidsoppgaver legger ombudet vekt på i sitt arbeid?
- hvor mye reell påvirkningskraft har elevombudet?

Evalueringen av den ungdomspolitiske satsingen vil vurdere følgende spørsmål:

- hvor nyttige er tjenestene for ungdom i Nordland?
- er de tjenester og institusjoner som er valgt de riktige virkemiddel og redskap for å nå vedtatte politiske målsettinger?
- er den valgte organisering hensiktsmessig?
- på hvilken måte bidrar Ungdomspolitisk sekretariat til en synliggjøring av en fylkeskommunal ungdomspolitik?
- på hvilken måte styrker dette fylkeskommunen som regional utviklingsaktør?

1.2 FORSKINGSDESIGN OG GJENNOMFØRING

Når man studerer offentlige tiltak, og skal evaluere disse, bruker man begrepet evaluering på minst to ulike måter: for det første om prosessevaluering, og for det andre om resultatevaluering. Det førstnevnte innebærer da at man vurderer selve iverksettingen av et politisk tiltak. Man ser da på de prosessene som leder fram til tiltaket, og man ønsker underveis å gi svar på de endringene som finner sted. Resultatevaluering kalles også effektevaluering, og man bruker dette om vurderinger av de resultatene eller effektene som et tiltak har. Disse er ofte

summative, mens prosessevalueringer er formative og kan være med på å påvirke prosessen (Kjellberg and Reitan 1995).

Evalueringen baserer seg både på kvalitative og kvantitative tilnærminger. Kvalitative tilnærminger er framgangsmåter hvor man som forsker er mer interessert i å finne svar på hvordan og hva enn på hvorfor. Man ønsker et detaljert syn på emnet og man er ute etter å forstå de sosiale prosessene og meningsrammene. I selve datainnsamlingen kan prosessene være knyttet nært opp mot den virkeligheten som respondentene opplever, man får mange opplysninger om få undersøkelsesenheter, og observasjonene kan være mer usystematiske og ustrukturerte enn det man får gjennom kvantitative metoder (Creswell 1995; Holme and Solvang 1995).

Kvantitative tilnærminger er gjerne mer strukturerte og systematiserte enn de kvalitative. Ved kvantitative metoder går man mer i bredden og man benytter gjerne strukturerte spørreskjemaer. Datamaterialet kan så behandles statistisk.

1.2.1 Gjennomføring: dokumentanalyser, intervju og spørreundersøkelser

Evalueringen har blitt gjennomført gjennom dokumentanalyser, intervjuer, observasjoner og spørreundersøkelser. Det ble foretatt en gjennomgang av relevante dokumenter, og det er blitt gjennomført intervjuer med politikere, tidligere medlemmer av UFT, ledere i andre ungdomsorganisasjoner, både politiske og ideelle, med det Ungdomspolitiske sekretariatet og med dagens styre for UFT. Totalt har vi gjort 28 intervjuer, inkludert to gruppeintervjuer. Vi har også fulgt styret for UFT gjennom et styremøte og deltakelse på fylkestinget. I tillegg har vi gjennomført en spørreundersøkelse til alle representantene i UFT. Her må vi imidlertid påpeke at svarprosenten er svært lav, om lag halvparten av representantene har svart på denne undersøkelsen.

For bedre å få et helhetlig inntrykk av ungdomssatsningen, har det også blitt sendt ut en elektronisk spørreundersøkelse til alle elever i videregående opplæring i Nordland. Denne spørreundersøkelsen omhandlet alle devalueringene, samt mer overordnede spørsmål om ungdomssatsningen. Undersøkelsen gikk ut til 9296 elever, hvor 616 har svart. Dette gir en svarprosent på 6,6 %. For å kontrollere om det var forskjell mellom de som har svart på spørreskjema og de som har unnlatt å svare, har vi gjennomført en frafallsanalyse (Vedlegg 1). Denne viser at forskjellen mellom kjønnene er helt uproblematisk. Videre er det en viss overrepresentasjon av elever på studiespesialisering i utvalget, og utvalget på 1. år har også en viss overrepresentasjon.

Det er svært viktig å ha med her at vi ikke bare evaluerer dagens situasjon, men at vi også ser tilbake til opprettelsen av de ulike tiltakene innenfor ungdomssatsingen i Nordland. Dette gir oss verdifull innsikt i utviklingen underveis, noe som er viktig å ha med seg også når man ser på dagens situasjon.

Forut for hvert intervju har vi sendt ut et informasjonsbrev om evalueringen, og hvor vi garanterer informantenes anonymitet. Ethvert sitat som gjengis og alle henvisninger til intervjuer vil derfor være anonymiserte. I rapporten vil vi bruke en del sitater for å illustrere hva som kom fram i undersøkelsen. Disse sitatene er anonymiserte, og både dagens og tidligere representanter i UFT nevnes i samme kategori; representant i UFT.

1.3 RAPPORTENS OPPBYGGING

Denne rapporten vil først se nærmere på ungdomssatsningen i Nordland historisk sett. Vi vil så gå inn på de ulike devalueringene, og begynner med Ungdommens fylkesting. Videre følger UNG info, UNG same og Elevombudsordningen, før vi til slutt ser på ungdomssatsningen under ett. Til slutt vil vi oppsummere funnene våre og komme med anbefalinger til videre utvikling.

Rapporten presenterer flere av resultatene fra den elektroniske spørreundersøkelsen i tabeller. Noen av disse tabellene er satt inn i teksten, men de fleste er i vedlegg bakerst i rapporten.

2 UNGDOMMENS FYLKESTING (UFT)

I oktober 2000 vedtok fylkestinget å etablere UFT (sak 138/2000), og opprettelsen skjedde i juni 2001. Formålet med å opprette UFT var å sikre ungdom reell innflytelse i saker som angår dem. Opprettelsen var i utgangspunktet et prosjekt over to år og skulle gå ut 2002 (Ungdommens Fylkesting 2001).

Sommeren 2001 møttes 25 ungdommer fra hele fylket i Sulitjelma til den første samlingen i UFT (Nordland Fylkeskommune). UFT har fortsatt 25 representanter, men mye har skjedd siden opprettelsen i 2001.

Gjennom denne evalueringen av UFT er man ute etter å evaluere både prosessen som har vært og som pågår, samt å se på mulige effekter av opprettelsen av UFT. Imidlertid vil dette siste aspektet tones noe ned, en grundig effektanalyse vil være for omfattende i denne sammenhengen. De effektene vi hovedsakelig er ute etter, er ungdommens oppfattelse av hvilke resultater deres deltakelse i UFT har skapt, samt hvilken effekt UFT har på utformingen av ungdomspolitikken i Nordland.

Vi vil her først gå gjennom en del organisatoriske forhold ved UFT og se på utviklingen som har skjedd fram til i dag. Deretter vil vi presentere funnene fra undersøkelsen vår, og diskuterer disse under følgende punkter:

- Valg og representativitet
- Kjennskap til UFT
- Arbeidsmetoder i UFT

2.1 DAGENS SITUASJON OG UTVIKLINGEN I UNGDOMMENS FYLKESTING

Fra 2001 og fram til i dag har det totalt vært 3 ungdomskull representert i UFT; 2001-2003, 2003-2005 og 2005-2007. Disse har hatt ulikt arbeidspress og fokusert innsatsen på ulike områder. Mandag 8. oktober 2007 ble det foretatt nytt valg for perioden 2007-2009. I tabellen under vises noen av de endringene som har skjedd gjennom hele perioden.

Tabell 1: Oversikt over organisatoriske endringer i UFT fra 2001 til 2007

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Valg og valg-ordning	<ul style="list-style-type: none"> • Repr. fra 25 kommuner • Repr. utpekes av fylkestinget 				<ul style="list-style-type: none"> • § 2,1 fjernes (om prioritering av kommuner med egne ungdomsråd) • Loddtrekning • Spesielle kriterier: fem faste, geografisk representativitet, kjønnsbalanse 	
Vedtekter	<ul style="list-style-type: none"> • § 3 endres (arbeidsutvalgets mandat og oppgaver) • § 5 endres (UFT legges direkte under fylkesordføreren) 				<ul style="list-style-type: none"> • Sekretariatsfunksjonen for UFT legges til ungdomspolitisk sekretariat • Legges til en rekke punkter til arbeidsutvalgets arbeid • Inkluderer spesifisering av at alle arrangementer er rusfrie 	
Arbeidsinstrukser					<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeides arbeidsinstrukser for alle vervene 	

2.1.1 Endringer i valgrutinene til valgene i 2001, 2003 og 2005

I vedtektene for UFT fra 2000 er det spesifisert at UFT skal bestå av 25 representanter mellom 15 og 25 år. Disse skal velges på kommunalt nivå, av ungdommens kommunestyre eller ungdomsråd, og man skal prioritere kommuner som har opprettet ungdommens kommunestyre eller ungdomsråd. I kommuner som ikke har opprettet disse organene, kan representanter velges i elevråd eller fra ungdomsorganisasjoner. I UFT skal det velges både en leder og en nestleder, som sitter for to år av gangen.

I sak 62/2001 i mai 2001 vedtok fylkestinget sammensetningen i UFT for 2001 til 2003. Det ble da vedtatt at det skulle utpekes representanter fra 25 kommuner i Nordland, i tråd med de vedtatte retningslinjene. Grunnen til at fylkestinget ble satt til å utpeke medlemmer, var at ikke alle kommunene hadde nominert kandidater til UFT. Fylkesordføreren sendte to brev til kommunene med forespørsel om å oppnevne to kandidater fra hver kommune. Utvelgelsen ble basert på at alle regionene skulle representeres, noe som gjorde at Rana også fikk inn en representant, selv om de ikke hadde ungdomsråd eller ungdommens kommunestyre. Av alle de 44 kommunene i Nordland, var det per mai 2001 24 kommuner som hadde opprettet disse organene. Vararepresentanter ble foreslått hentet inn fra de kommunene som ikke var representert i UFT (Nordland Fylkeskommune 2001a, b).

I sak 62/2005 foreslås det fra UFT å endre sammensetningen av UFT. Man ønsket da å fjerne §2.1 om å prioritere kommuner med egne ungdomsråd ved sammensetningen av UFT. Dette støttes av fylkesordføreren i saksfremlegget. Videre får forslaget om å prioritere de fem største kommunene støtte fra fylkesordføreren (Nordland Fylkeskommune 2005b; Nordland Fylkeskommune. Fylkesordføreren 2005b).

Forut for valget i 2005 kom UFT med forslag til tiltak for å gjennomføre endringene. Disse tiltakene gikk for det første på at det skulle arrangeres regionale møter mellom UFT, Elevorganisasjonen og andre barne- og ungdomsorganisasjoner. For det andre skulle UFT ved AU invitere seg selv til regionrådsmøter. Og for det tredje skulle AU arrangere pressekonferanser om valget under de ordinære fylkestingsmøtene (Ungdommens Fylkesting 2005g). Til valget i 2005 var det nominert kandidater fra 35 kommuner. Valget ble foretatt med loddtrekning, og det ble da tatt hensyn til de fem faste kommunene, samt geografisk representativitet og lik fordeling mellom kjønnene (Ungdommens Fylkesting 2005f).

Ved alle valgene har det forut for valget gått ut et brev ut til alle kommunene i Nordland. Her ber man kommunen velge to representanter (gutt og jente) til å sitte i UFT. Det er svært varierende hvordan kommunen gjennomfører dette, og noen kommuner responderer ikke på henvendelsen i det hele tatt.

2.1.2 Organisering og arbeidsdeling i Ungdommens fylkesting

De 25 representantene som velges til å sitte i UFT, sitter for en periode på to år. Valget er en styrt loddtrekning, hvor hensyn som kjønn, alder, geografisk region, størrelse på kommunen og om man har hatt en representant i UFT tidligere, spiller inn. Valget gjennomføres av fylkeskommunen, det vil i praksis si at fylkesordføreren foretar valget under påsyn av frikjøpte politikere.

Under den første konstituerende samlingen velges representanter til styret. Styret består av leder, nestleder, leder for økonomi- og næringskomiteen, leder for kulturkomiteen, leder for miljø- og samferdselskomiteen, leder for utdanningskomiteen og leder for informasjonskomiteen. Styret har fem-seks møter i året, mens hele UFT har to samlinger i året. Styret forsøker å gjennomføre møtene sine helga før fylkestingssamlingene. Etter møtet i UFT, deltar styret på den første dagen på fylkestinget. I tillegg gjennomføres det en rekke komitémøter gjennom året, hvor komitélederen er ansvarlig for innkalling og sakliste.

Representantene som sitter i styret har også en utstrakt grad av møtevirksomhet opp mot sekretariatet og andre, samt at de er engasjert i å arrangere seminarer og konferanser med mer.

2.1.3 Vedtekter

Vedtektene for UFT har blitt endret to ganger siden etableringen i 2000. Disse endringene skjedde i 2001 og i 2005. Når vedtektene endres behandles de først i UFT, før de vurderes av fylkesordføreren og tas opp i fylkestinget.

I sak 97/2001 foreslår UFT å endre vedtektenes §3. Dette gjelder arbeidsutvalgets mandat og oppgaver, og fylkesordføreren så dette som en presisering av vedtektene, og tilrådte denne endringen. Endringen ble også vedtatt i fylkestinget. Videre ønsket UFT å endre §5 i henhold til tilsetningen av en prosjektmedarbeider tilknyttet fylkesordførers kontor. Dermed ble UFT lagt direkte under fylkesordføreren og ikke lenger som en del av utdanningsavdelinga (Nordland Fylkeskommune 2001a).

I sak 62/2005 endres vedtektene igjen, etter ønske fra UFT. Ifølge UFT var det ønskelig med en endring da fordi resultatet vil ha betydning for gjennomføringen av valgene samme høst. Videre var det nødvendig med en endring for å spille omleggingen av det administrative ansvaret for UFT inn under Ungdomspolitisk sekretariat. I tillegg ble det foreslått retningslinjer for måten samlingene gjennomføres på. Endringsforslagene ble diskutert på møte i UFT 18.–19. mai 2005, og ble vedtatt der. UFT foreslo at fylkestinget skulle innvilge 150 000 kroner til en ekstra samling for det nyvalgte UFT høsten 2005. Dette ble ikke videreført i saksfremlegget til fylkesordføreren. UFTs foreslåtte tillegg i §1.3 om at UFT skal involveres i årlig planarbeid og ved utarbeidinga av partnerskapsavtaler foreslås endret av fylkesordføreren. Endringen går på at UFT skal involveres mest mulig ut fra hvor sterkt de ønsker å engasjere seg. Videre ønsker UFT en avklaring av arbeidsoppgavene mellom AU og UFT, noe som skjer gjennom å legge til en rekke punkter om AU og dets rolle. UFT fremhever også at alle arrangementer skal være rusfrie, og ønsker dette inkludert i vedtektene (Nordland Fylkeskommune 2005b; Nordland Fylkeskommune. Fylkesordføreren 2005b).

2.1.4 Arbeidsinstrukser

I 2005 ble det utarbeidet arbeidsinstrukser for de ulike vervene og for representantene i UFT. Som valgt representant til UFT har man som ”oppgave å gjøre vedtak om UFTs politikk, og følge opp og kontrollere styret” (Ungdommens Fylkesting 2005d). Videre skal representantene stille forberedt til møtene, være tilgjengelig på mail og ha kontakt med ungdomsråd, ungdomspartier og andre organisasjoner (Ungdommens Fylkesting 2005d).

For lederne av de ulike komiteene er det utarbeidet både felles retningslinjer og særskilte retningslinjer som går mer direkte på hver komité. De felles retningslinjene stadfester at komitélederen skal jobbe ut fra og lede den enkelte komité. Så fremt det er mulig skal alle saker drøftes med komiteen først. I forhold til styret skal komitélederen sitte i dette, samt forberede saker til dette og opptre som del av ”et ansvarlig styre” (Ungdommens Fylkesting 2005d). Det er kun i perioden 2005-2007 at det har vært gjennomført komitémøter mellom de to årlige samlingene i Ungdommens fylkesting.

Leder for utdanningskomiteen skal primært følge opp arbeidet med utdanning i UFT. Det trekkes her fram at utdanning står for halvparten av fylkeskommunens budsjett, og at saksområdet av den grunn er svært viktig. Det legges i disse instruksene vekt på at lederen skal ha en god dialog med aktuelle organisasjoner i Nordland, og da særlig med elevorganisasjoner (Ungdommens Fylkesting 2005a).

Som leder for økonomikomiteen skal man følge opp saker som er knyttet til UFTs budsjett, regnskap og Fylkeskommunens budsjett og regnskap. Videre skal alle søknader til UFT om penger behandles i økonomikomiteen, og her står lederen som ansvarlig for dette arbeidet. Det står dessuten i instruksene at leder av økonomikomiteen møter som vara sammen med leder av UFT i møtene til Ungdomspolitisk sekretariat (Ungdommens Fylkesting 2005a).

Lederen av informasjonskomiteen skal sikre at informasjon om UFT og vedtakene her blir gjort tilgjengelig. Det poengteres her at det må jobbes for å ha god kontakt med de som jobber med informasjonsarbeid hos Fylkeskommunen. Videre skal informasjonskomiteen avlaste de andre komiteene under samlinger hvis det er behov for dette (Ungdommens Fylkesting 2005a).

Generelt sett bærer instruksene for komiteene preg av å være en arbeidsinstruks for komiteen som hele, heller enn å være instruks for lederne av de enkelte komiteene.

Som nestleder skal man samarbeide med leder, styret og Ungdomspolitisk sekretariat og holde seg oppdatert på hva lederen utfører av arbeid. Videre skal nestlederen assistere lederen i de fleste situasjoner, også utad ovenfor media. Nestlederen skal også tjene som lederens kontrollorgan når de representerer sammen (Ungdommens Fylkesting 2005c).

Som leder for UFT er hovedoppgavene å representere UFT utad og å lede møtene og arbeidet innad i styret. Det vektlegges her at all representasjon skal skje etter etiske regler for representasjon, og da særlig med vekt på forhold til alkohol. Under spontanspørretimen på fylkestingene skal leder benytte spørreretten til å følge opp vedtakene som UFT har gjort. Videre er leder med på møtene med Ungdomspolitisk sekretariat. Når det gjelder arbeidet i UFT er lederen ansvarlig for utsendelse av sakslister med mer før møter, samt å sende ut informasjon i etterkant av møtene. På hver samling skal lederen i tillegg legge fram en beretning som sier noe om hvordan lederen har jobbet og fulgt opp vedtakene fra UFT (Ungdommens Fylkesting 2005b).

Styrets fremste funksjon er å fungere som et arbeidsutvalg for UFT. Begrepet arbeidsutvalg ble tidligere benyttet, men har nå blitt erstattet av styret. Dette skal bestå av fem medlemmer, en leder og en nestleder. Styret følger opp vedtakene og iverksetter beslutningene som UFT gjør. Det har en kontrollfunksjon i forhold til leder og nestleder, og kan iverksette nødvendige sanksjoner, og er selv ansvarlig ovenfor UFT. Styret skal videre bevilge penger til ulike tiltak, og avgjøre hvor mange representanter UFT sender til ulike arrangementer. Styret skal forsøke og

inkludere ordinære medlemmer så lang mulig. Videre skal det alltid søke å effektivisere driften av UFT, og det skal bidra i planleggingen og utformingen av hver samling. I tillegg nevnes det også for styret at dette skal styrke og videreutvikle samarbeidet med andre organisasjoner (Ungdommens Fylkesting 2005e).

2.2 VALG OG REPRESENTATIVITET

I dette kapitlet ønsker vi å gå nærmere inn på valgordningene og representativiteten som disse valgordningene genererer. Det er her viktig å skille mellom to valgprosesser; for det første den nomineringen som skjer av kandidater i hver enkelt kommune, og for det andre det valget som skjer av representanter til UFT. Videre ønsker vi å fokusere på representativitet, og ungdommens opplevelse av dette. Til slutt ser vi nærmere på valg av styreprerentanter.

2.2.1 Stor variasjon i valgordninger i kommunene

”Jeg ble ringt opp av ei i kommunestyret som hadde med ungdomsarbeid å gjøre”	representant i UFT
”Vi hadde ikke noe valg i teorien. Det ble lagt til Ungdomsrådet. Vi var to som meldte vår interesse, og da var det jo greit”	representant i UFT
”Jeg meldte meg frivillig, og det var jo helt greit. Det var jo ikke flere kandidater da”	representant i UFT
”Jeg ble valgt på en høyst udemokratisk måte. Jeg og ordføreren er i samme parti. Det hastet litt for å få tak i en til UFT, og han kom og spurte om jeg var interessert”	representant i UFT
”Kommunen lyste ut plassen. Jeg måtte skrive et brev med begrunnelse for hvorfor jeg skulle velges. Det var som en jobbsøknad. Det var flere kandidater og kontoret avgjorde hvem som skulle være representanten”	representant i UFT
”Det har vært rift om vervet. (...) Vi skal jo være demokratisk valgte – vi får jo godtgjøring som folkevalgte”	representant i UFT

”Jeg visste ikke helt hva som skjedde da jeg ble valgt inn. Jeg og en annen gutt ble nominert, også leste jeg i avisen at det var jeg som skulle være representanten. Så fikk jeg et brev med innkalling, og jeg måtte spørre mamma hva det var jeg var blitt med på. Og ho forklarte meg det”

representant i UFT

”Det var møte i elevrådet. Jeg har alltid vært et ja-menneske, og da saken kom opp sa jeg ja”

representant i UFT

”De som sitter i UFT er gogutten eller gojenta til ordførerne i kommunene (...) i og med at det jo ofte er ordførerne som plukker ut de som skal sitte der”

politiker

De kommunene som har nominert kandidater til å sitte i UFT har valgt å gjøre dette på flere forskjellige måter. Som sitatene ovenfor viser, har dette skjedd gjennom ungdomsrådene i kommunene, gjennom elevrådene, gjennom søknadsprosesser og gjennom direkte utvelging. Vi er i tillegg kjent med at det har vært forsøkt arrangert folkemøter for å oppnevne representanter, men at deltakelsen på disse har vært så lav at de likevel ikke har lyktes i å nominere to kandidater.

Når kommunene mottar brev om at de skal nominere kandidater, får de beskjed om å nominere både ei jente og en gutt. Ideelt sett ønsker UFT at nomineringen skal skje gjennom ungdomsrådene i kommunene, men dette har vist seg vanskelig å gjennomføre i og med at ikke alle kommuner har ungdomsråd i utgangspunktet. Det har derfor blitt iverksatt en rekke tiltak for å øke andelen av ungdomsråd i Nordland, men det er likevel urealistisk å forvente at alle kommunene skal være i stand til å ha ungdomsråd, blant annet fordi mange ungdommer flytter fra hjemkommunen i forbindelse med skolegang. Dette vil skape nye utfordringer for nominasjonsprosessen forut for fremtidige valg. I tillegg kan det at man ikke oppnevner flere enn 25 representanter virke inn på innsatsen i kommunen. Det kan oppleves som urettferdig at man setter i gang store prosesser for å nominere kandidater som likevel ikke velges inn til UFT.

For å få nok representanter til UFT er det åpnet opp for at kommunene selv kan velge nominasjonsprosess. Derfor kan denne varierte framgangsmåten være den eneste muligheten for å få 25 representanter. Erfaringsmessig har man endt opp med rundt 25 nominasjoner, med unntak av valget i 2005. Dette tilsier at nesten halvparten av Nordlands kommuner velger å ikke nominere personer i det hele tatt.

Fra politikerne kommer det fram flere synspunkter på nominasjonsprosessen. Som sitatet om ”gojenta” og ”gogutten” viser, er det skepsis i forhold til at nominasjonsprosessen skaper et ”for AUF-vennlig UFT”. Imidlertid påpeker både det

ungdomspolitiske sekretariatet og representanter i UFT at dette ikke stemmer, og at det i så fall er en myte som har oppstått. Skepsisen begrunnes imidlertid i at det er Arbeiderpartiet som sitter med de fleste ordførerne i Nordland. Dermed er vi inne på en debatt om partinøytralitet i UFT, noe vi vil komme tilbake til senere.

2.3 VALG TIL UNGDOMMENS FYLKESTING – EN REPRESENTATIV VALGORDNING?

”Det er helt ok at det er faste kommuner, men synd at det er en øvre grense på 25 representanter. Hadde vært bra med en rullering her”

representant i UFT

”Det bør ikke være faste kommuner i UFT. Og hvis man skal ha faste kommuner, hvem bestemmer da at det skal være de største kommunene?”

representant i UFT

Gjennom intervjuene kommer det tydelig fram at man ser at den gjeldende valgordningen ikke er den ideelle måten å gjennomføre valget på, men at man ikke ser en annen mulig løsning. Det stilles spørsmål ved om det er riktig å begrense antall medlemmer nedad til 25 medlemmer, når dette blir begrunnet ut fra økonomiske og praktiske hensyn. Økonomisk sees det på som svært kostnadskrevende å få samlet representanter fra alle kommunene. Praktisk sett argumenteres det om at det vil gjøre det vanskeligere å samle mange ungdommer, og at man likevel vil oppleve så stort fravær på samlingene at anstrengelsene ikke vil være verdt innsatsen.

Det er grunn til å stille spørsmål ved valgordningen slik den fremstår per i dag. For det første vil en øvre grense på antall representanter føre til at enkelte kommuner kanskje aldri får en representant inn i UFT. For det andre kan denne ordningen virke lite motiverende i forhold til å rekruttere representanter i kommunene. For det tredje er det vanskelig å argumentere for at UFT representerer ungdom i Nordland når det representerer kun 25 kommuner. For det fjerde stilles det spørsmål ved at man gir fem kommuner fast plass. Enkelte av representantene fra de mindre kommunene opplever dette som urettferdig, og stiller spørsmål ved om det ikke er enda viktigere å rekruttere fra de små kommunene i og med at ungdom derfra trekker mot byene. Slik sett får byene en slags overrepresentasjon ved at de både har en egen representant, og en representant fra en annen kommune, men som likevel bor i byen. Dette argumentet kan imidlertid snus helt om, og man kan si at det at man har flyttet fra hjemkommunen gjør at man ikke representerer denne kommunen. Dette har imidlertid flere av representantene stilt seg kritisk til, og de

har uttalt at de har god kontakt med hjemmeplassen og ungdommene der uansett om de ikke bor der hele året.

2.4 OPLEVELSEN AV REPRESENTASJON

”Jeg hadde et mer Nordlandsperspektiv enn kommuneperspektiv, og jeg var kanskje sånn sett en dårlig kommunerepresentant”

representant i UFT

”Jeg representerer først og fremst meg selv. Vet ikke om jeg kan si at jeg representerer ungdom i X, for det er jo ikke så mange saker som angår ungdom i X sånn konkret”

representant i UFT

”Jeg er X sin stemme”

representant i UFT

”Siden vi behandlet saker fra hele Nordland, opplevde jeg å representere ungdom i Nordland”

representant i UFT

Opplevelsen av hvem man representerer er noe varierende. Hovedsakelig kommer det fram at ungdommene føler at de representerer ungdom i Nordland. Imidlertid trekker flere fram at de også representerer kommunen. Det virker som om ungdommene er seg svært bevisste at de representerer *noen*, selv om de ikke nødvendigvis har en felles holdning til hvem denne *noen* er. Blant de politikerne vi har snakket med, kommer det også fram at de føler UFT representerer ungdom i Nordland.

”Jeg refererte tilbake til ungdomsrådet, og hadde ingen andre muligheter. Jeg prøvde å knytte jobben i kommunen sammen med jobben i UFT”

representant i UFT

Vi har også spurt om forholdet mellom vervet i UFT og hjemkommunen. Dette er svært varierende, noen ser direkte sammenhenger mellom arbeidet i ungdomsrådet og i UFT, mens andre knapt forteller noen i hjemkommunen om arbeidet i UFT.

Generelt sett er kontakten mellom det representantene gjør i UFT og hjemkommunen svært liten. Det er naturlig å tro at en større mulighet for samarbeid og tilbakemelding hadde bidratt til større oppmerksomhet rundt UFT, og kanskje også til større interesse for og ønske om å sitte i UFT. Det kan være en mulighet at man fra det ungdomspolitiske sekretariatets side legger til rette for at alle

representantene har en informasjonspakke tilgjengelig, og at man bruker denne aktivt til å informere mer i hjemkommunen.

Kun et fåtall av de vi har snakket med har diskutert representasjon ut fra et perspektiv om at alle skal representeres. Ungdommene i UFT representerer ikke minoritetsgrupper i befolkningen, noe man kan ta opp til vurdering. Ved å forsøke og utvide UFT til også å la disse gruppene bli representert, vil man kanskje få opp flere saker og andre typer saker enn det man har per i dag. Men det er imidlertid en utfordring å rekruttere ungdom fra disse gruppene inn i UFT, og man bør da kanskje vurdere om man skal kvotere dem inn. Dette reiser en rekke spørsmål knyttet til valggrutinene, som vi allerede har vært inne på, og vi anbefaler derfor at dette er et tema som man tar med i den videre diskusjonen.

2.5 REKRUTTERING TIL STYREVERV – TILFELDIGHET ELLER STRATEGISK JOBBING?

”Jeg solgte meg selv i UFT og ble dermed stemt inn i AU”

representant i UFT

”Vi sa hva vi interesserte oss mest for, også ble vi fordelt etter hvert”

representant i UFT

Rekrutteringen av personer til de ulike styrevervene skjer gjennom den første konstituerende samlingen. En valgkomite snakker med de nyvalgte representantene og observerer dem i løpet av den første tida på samlingen. Valgkomiteen kommer med et forslag som hele UFT stemmer over. Styrevervene har stort sett gått til de som ble innstilt fra valgkomiteen. Prosessen kan oppfattes som noe uryddig og lite strukturert. Generelt er det et inntrykk at noen profilerer seg tydelig, og at noen ønsker å få et styreverv i UFT. En av respondentene uttalte at det var et helt bevisst valg, han ønsket å ha et verv og ønsket å bidra mest mulig i UFT. Begrunnelsen var at han ønsket å være med på å bedre ungdoms vilkår. Det er dessuten andre eksempler på at personer som har blitt oppfattet som stille og rolige på den første samlingen har vokst fram til klare og tydelige ledertyper i løpet av UFT-perioden. Da har man hatt mulighet til å rekruttere disse til verv etter hvert, i og med at det ofte er utskiftninger i løpet av den toårsperioden et UFT er konstituert.

2.6 KJENNSKAP TIL UFT

”De har en jobb i å gjøre i å komme ut, jeg vet jo ingenting om dem!”
representant i UFT

Gjennom å kontakte andre ungdomsorganisasjoner i Nordland har vi forsøkt å finne ut om det eksisterer noe samarbeid mellom disse og UFT, og om disse organisasjonene kjenner til UFT. Generelt sett er det en liten og varierende kjennskap til UFT. En av de vi kontaktet, ønsket ikke å svare på undersøkelsen av den grunn at han aldri hadde hørt om UFT. Dette gjaldt da en nyvalgt leder i en politisk ungdomsorganisasjon.

Vi forsøkte videre å avdekke om det hadde vært noe praktisk samarbeid, og fikk bekreftet at det hadde vært svært lite samarbeid mellom disse organisasjonene og UFT. Det eneste vi fikk kjennskap til, var et samarbeid rundt ungdomskortet, som har vært et stort satsningsområde for UFT. Det kom imidlertid fram at det er et ønske om fremtidig samarbeid.

Generelt sett kjenner politikerne på fylkestinget til UFT, men kunnskapen er svært varierende. Noen har vært på fylkestinget siden opprettelsen av UFT, og de var med på å stemme for eller mot å etablere UFT. Politikerne trekker fram at de lytter til talen som lederen for UFT holder på fylkestingets første dag, og at de tar fram saksfremlegget fra UFT. Det trekkes dessuten fram at det er enklere å forholde seg til UFT i komiteene, og at man der lytter og tar hensyn til det UFT presenterer.

Imidlertid kan politikerne trekke fram få saker som eksempler på saker UFT har engasjert seg sterkt i. Det som trekkes fram er utdanningssaker på et generelt grunnlag mer enn konkrete saker, dette gjør at vi stiller spørsmål ved hvor godt fylkestingspolitikere faktisk kjenner til arbeidet i Ungdommens fylkesting.

2.7 ARBEIDSMETODER I UFT

I denne delen ser vi nærmere på ungdommenes arbeidsformer i UFT. Dette innebærer at vi retter fokus mot medlemmenes tidsbruk på UFT-arbeid, og vurderer i hvilken grad det lar seg gjøre å kombinere aktivt engasjement i UFT med skolearbeid og studier.

2.7.1 Ungdommens ressursbruk

”Det er 14 dager til bruk til politisk arbeid i videregående skole. Det er alt for lite. Nå er vi i februar, og jeg har bare tre dager igjen med gyldig fravær. Jeg har snakka med rektor, og fått avtale om at fravær ut over dette vil bli spesifisert på vitnemålet som politisk arbeid”.

representant i UFT

”Arbeidet i komiteen har stort sett skjedd på mail, telefon og MSN mellom møtene. I tillegg er det styremøter og komitémøter, men mye av kommunikasjonen skjer jo likevel på mail, siden det er vanskelig å treffes og økonomien er dårlig”.

representant i UFT

”Tidsbruken på UFT varierer veldig. Det har vært mye i 2007, det har ikke vært ei eneste uke uten noe slags UFT-relevant arbeid”.

representant i UFT

”AU eller styret er jo fra hele fylket, og må reise mye. Ideelt sett skulle alle bodd i Bodø for å arbeide mer kontinuerlig sammen”.

representant i UFT

”Jeg bruker masse, masse tid på det, men jeg elsker det! Og jeg liker det, og det er det jeg vil gjøre!”

representant i UFT

”Jeg var fire turer i Bodø i løpet av januar. Jeg føler at hvis noe skal gjøres, så må det gjøres i Bodø. Hjemme blir det bare å jobbe ved pc-en og skrive e-post, men i Bodø har vi liksom en arbeidsplass, og det er greit”.

representant i UFT

”I første periode var jeg vanlig medlem, og da brukte jeg lite tid. Det var i forkant av og under samlingene. I andre periode var det mer som en deltidsjobb. Da gikk det mye tid med til telefon, mail, sakspapir, møter og å reise rundt”.

representant i UFT

”Det gikk med to-tre helger i året, da fikk vi tilsendt saker som vi måtte sette oss inn i. Noe kontakt var det på mail også. Greit å forene med skolearbeid. Jeg hadde ei ordning i forhold til klasseforstanderen mot at jeg fortalte om UFT i klassen”.

representant i UFT

”Det er alltid en avveining. Jeg er redd for at jeg har prioritert UFT litt for mye”.

representant i UFT

”Det er klare forskjeller mellom dagens UFT og UFT da jeg var med. Det som er gjennomgående er at snittalderen går ned. Og det gjør den betraktelig. Det er jo både positivt og negativt”.

representant i UFT

Vi har spurt alle dagens medlemmer og en del tidligere medlemmer om ressursbruken i forhold til vervet i UFT. To tendenser kommer tydelig fram i dette materialet; for det første et tydelig skille når det gjelder arbeidsmengde og tidsbruk mellom de som er engasjert i styret til UFT, og de som er ”vanlige” medlemmer av UFT. Mens den førstnevnte gruppen bruker svært mye tid på arbeid knyttet til UFT, er det vanlige for det jevne UFT-medlem å bruke noen helger i året. UFT kan nok tjene på å delegerer arbeidsoppgaver i større grad, også utenfor styret. Slik sett vil arbeidsbelastningen bli mindre på styret, og man får involvert flere i det daglige arbeidet. Den andre tendensen er at dette skillet ser ut til å bli sterkere over tid, og at dagens UFT-styre bruker langt mer tid på politisk ungdomsarbeid enn sine forgjengere.

Noen av ungdommene vi har snakket med forteller at de får problemer på skolen gjennom vervet sitt i UFT. De forsøker å avklare dette med lærerne, men finner det frustrerende at det både er så varierende regler mellom skolene, og at det er manglende retningslinjer for politisk fravær på hver enkelt skole. Noen av ungdommene fullfører videregående uten problemer, selv om de bruker forholdsvis mye tid på vervet i UFT. Politikerne på Fylkestinget er frikjøpt en måned i året for å kunne gjøre jobben som kreves i Fylkestinget. Denne muligheten har ikke disse ungdommene. En av de tidligere medlemmene var svært opptatt av at tida som ble brukt på UFT nok heller burde vært brukt på skolearbeid. Denne ungdommen følte ikke at den lærdommen man fikk gjennom sitt engasjement i UFT var viktigere enn skolearbeidet, og ville gjort en annerledes prioritering i dag. På den annen side har vi ungdommene som ”lever i nuet” og som er svært opptatt av at vervet i UFT vil gi dem verdifull kunnskap uansett. Disse ser det ikke som noe problem om de må gå ett ekstra år på skolen på grunn av vervet i UFT. En av disse uttalte at det var så hyggelig på skolen, og at man dermed kunne kombinere samfunnsengasjementet sitt med utdanning. Det man bør ta opp til vurdering er om det er riktig at det er slik, og om man kan legge om arbeidet i UFT på en måte som gjør at ungdommene kan kombinere utdanning og samfunnsengasjement i større grad.

2.8 SAKSARBEID – PROAKTIV ELLER REAKTIV JOBBING

Som en del av evalueringen deltok vi på ett av styremøtene til UFT. Styremøtet kjennetegnes av en uformell møtestil. Det er ingen taleliste, og alle tar ordet, og

kommer til orde. Møtedeltakerne er svært aktive og møtet preges ellers av mye latter og humor. Ungdommene er godt forberedt og bruker egne erfaringer til å argumentere for synspunktet sitt. De er stort sett enige i uttalelsene til hverandre, og de har selv blitt enige om at det er slike møter de ønsker å ha. De bruker mye tid på saksbehandlingen av fylkestingssakene. Under gjennomgangen av hva de har gjort siden forrige styremøte, kommer det tydelig fram at disse ungdommene er svært aktive. De har gjennomført komitémøter, vært i møte med en fylkesråd, vært i møte hos Nordland fylkeskommune om mulig prosjektsamarbeid mot Russland, skrevet leserinnlegg, hatt møter med regionråd, deltatt på Nordlandskonferansen, deltatt på og arrangert miljøtjenestedag, hatt møte med Elevorganisasjonen, med mer.

”På samlingene fikk vi saker, de ble delt ut i plenum, og fordelt på komiteer. Komiteene drøftet, sakene ble tatt opp i plenum og lagt fram. Vi prøvde å oppnå enighet før avstemming. Og vi behandla også søknader om støtte. Der hadde vi mulighet til å fremme lokale saker”.

representant i UFT

”Forrige periode jobbet vi mye reaktivt mot fylkestingssakene. Det nye UFT har vært veldig opptatt av ikke å dulte etter fylkespolitikernes, vi skal ha egne saker”.

representant i UFT

”Hvorfor skal vi lese dokument etter dokument når vi kan jobbe for saker som har noe å si for ungdom i praksis?”

representant i UFT

”UFT kunne nok vært mer proaktive. De få gangene de er dette er det jo saker som har blitt tatt opp tidligere i ett eller annet medium”.

politiker

”Det handler om at det er en annen virkelighet. Fortell meg om hvorfor det er slik, vis meg litt av dette. Som politiker vil jeg gjøre noen ting, jeg vil gjøre noe bedre. (...) UFT kan ha mye å si for min glød som fylkespolitiker hvis de hadde gitt meg et virkelighetsbilde”.

politiker

Den generelle oppfatningen er at UFT jobber for mye reaktivt, mye tid blir brukt til å respondere på fylkestingssaker og andre skriftlige dokumenter fra fylkeskommunen. Fra de politikerne vi har snakket med uttrykkes det et klart ønske om at UFT må bli mer aktive og ta mer initiativet til saker selv. Det er ønskelig

med et UFT som er med på å sette agendaen og på å definere innholdet i ungdomspolitikken i Nordland. Det kommer dessuten fram at UFT per i dag kanskje ikke er så aktive på dette området i forhold til UFT tidligere. Dette begrunnes blant annet med at de som sitter i UFT nå er yngre enn de to første kullene.

En av respondentene snakket om UFTs synlighet i forhold til saker. Det gikk da på at de tidligere kullene var mer tydelige og mer framme i media enn dagens UFT. Det ble stilt spørsmål ved om de var mer engasjert tidligere, men vi velger å tro at dette henger sterkere sammen med at det er et yngre ungdomskull nå enn tidligere, og at en målrettet mediestrategi vil vokse fram med større erfaring. Men det kan uansett tas opp til vurdering om UFT bør satse sterkere og mer strategisk på å informere om sakene sine gjennom media.

2.9 I FORHOLD TIL FYLKESTINGET OG FYLKESRÅDET

Etter styremøtet i UFT, fulgte vi representantene inn på fylkestingets åpningsdag og observerte dem her. Representantene i UFT sitter på de tilviste plassene for gjester på fylkestinget. Lederen for UFT inviteres opp til å holde talen til fylkestinget. På grunn av manglende skriver i sekretariatet, har lederen ikke fått skrevet ut talen sin og tar med seg pcen opp på talerstolen. I etterkant får lederen skryt for blant annet det å ha tatt med seg pcen fram på talerstolen. Fylkestinget bes deretter om å gå i gruppe- og komitémøter. Styret står samlet og snakker seg imellom. Etter hvert brytes gruppa opp. Lederen samtaler med noen representanter, mens to av styremedlemmene står og venter på å snakke med en fylkesråd. Senere på dagen deltar styret på et komitémøte. Her ønskes de velkommen på lik linje med andre gjester. De får mulighet til å fremme sitt syn, og bruker denne. Mens UFT snakker, lytter og skriver komiteen, og stiller oppfølgingsspørsmål for å sikre at de forstår hva UFT ønsker. Når UFT ønsker ordet litt senere, får de beskjed om at de allerede har brukt sin talerett.

Vi opplevde styrets deltakelse på fylkestinget som tilsynelatende ustrukturert og lite planlagt. Strategien ble lagt underveis, og de delte oppgavene mellom seg. Alle fra styret møtte fram på komitémøtet. Etter samtalen med fylkesråden uttrykte styremedlemmene stolthet og glede over å ha fremmet budskapet sitt. Lederen fikk en rekke kommentarer på talen sin, både positive og negative. Dette var styret opptatt av da vi snakket med dem for å summere opp dagen.

”Det som irriterer meg mest er at alle driver på med andre ting. De skriver, leser aviser og hvisker”

representant i UFT

”Det var flere som tok kontakt med meg enn normalt. Men de lurte mest på hvem jeg er og hvor jeg kommer fra”.

representant i UFT

”Vi vil bare ha dere her sånn at det ser bra ut på papiret!”

representant i UFT

”Jeg ønsker at alle springer etter oss og vil prate med oss og være interessert i å høre meninga vår”.

representant i UFT

”Vi gnager på dem med jevne mellomrom”.

representant i UFT

”Jeg var på nesten alle fylkestingssamlingene i en periode på to år. Der hadde jeg kontakt med så godt som alle politikere som deltok. Det var hovedsakelig komiteledere, gruppeledere og andre sentrale personer. Og jeg opplevde helt klart at vi ble hørt. Vi ble til stadighet spurt om råd. Mange kom og rådførte seg med oss. Hvorvidt det førte til at vi faktisk påvirket politiske beslutninger, er jo ei anna sak”.

representant i UFT

”Når UFT er på fylkestinget mener jeg de gjør en god jobb og at de mottas på en god måte. De er jo inne i komiteene, de prater med folk og folk oppsøker dem også. Det gjør jeg selv og”.

politiker

Mellom fylkestingene har UFT jevnlig møter med fylkesrådet, men i praksis kun med den ene fylkesråden. Dette samarbeidet trekkes fram som svært positivt fra UFTs side, og de setter spesielt stor pris på det engasjement og interesse som denne fylkesråden viser. Det fremheves at de føler seg generelt godt mottatt av fylkesrådene, men at de ikke har snakket eller hatt noen form for kontakt med den ene fylkesråden. Dette synes de er beklagelig.

På styremøtet der vi var til stede hadde styret i UFT et møte med fylkesrådslederen. Dette møtet ble oppfattet som svært positivt av styret, og de satte stor pris på den

tida fylkesrådslederen brukte til møtet. Dette var det første møtet siden ny fylkesrådsleder overtok, og fra begge sider ble det uttrykt et klart ønske om å ha faste møter framover.

Selv om det kommer fram ulike synspunkter på forholdet mellom UFT og fylkestinget, føler vi det riktig å poengtere at ungdommene stort sett føler at de blir oversett på fylkestinget. De har en opplevelse av at de er der kun for å være der, og at deres reelle funksjon ikke alltid er like viktig.

2.10 ADMINISTRASJONEN RUNDT UFT

Administrasjonen rundt UFT er knyttet til Ungdomspolitisk sekretariat, der en stilling har et særlig ansvar for å følge opp arbeidet i Ungdommens fylkesting – på og mellom ulike møter og samlinger. Sekretariatet fungerer i stor grad som et arbeidsfellesskap, noe som innebærer at flere personer deltar aktivt i arbeidet omkring Ungdommens fylkesting.

”Sekretariatet styrer for mye. De lager dagsorden. Og det ønsker vi å gjøre selv, men de sender jo ut forslaget til dagsorden. Dette er ting vi kan gjøre selv. Men ellers er det jo vanskelig å jobbe når vi er så spredt, og da tilfaller automatisk mange arbeidsoppgaver sekretariatet”.

representant i UFT

”Om jeg ringer klokken elleve på kvelden og vekker ho, så svarer ho. De er tilgjengelige hele tiden, og det er kjempebra”.

representant i UFT

”De er skikkelig grei, mer enn det de egentlig skal være”.

representant i UFT

”UFT har uten tvil innflytelse, både reell makt og innflytelse, men dette ville ikke vært mulig uten sekretærene”.

representant i UFT

”Sekretariatet tar styringen, de sier liksom her har du noen oppgaver du kan gjøre. Det er en vanskelig sak å ta opp, i alle fall når de er til stede. Vi må finne ut hvilken rolle de skal ha i forhold til oss. Har vært veldig vanskelig når vi har fått ny person hver uke liksom. Det har veldig mye å si hvilken personlighet den personen med hovedansvaret har. Sekretariatet må være mer åpen for å gjøre ting på andre måter også. (...) Det er vanskelig, for de må jo ta kontroll også for at ting

skal bli gjort”.	representant i UFT
”Støtteapparatet har litt vanskeligheter med å forholde seg til så mange, særlig sekretariatet. De har mange baller i luften sammen med oss, og det er vanskelig å rekke over alt pga økonomiske rammer”.	representant i UFT
”Sekretariatet er fantastisk”.	representant i UFT

Det ungdomspolitiske sekretariatet får gjennomgående svært positiv omtale. Dette går da på at de alltid stiller opp og er til stede for ungdommene, noe alle de vi har snakket med poengterer. Fra politisk hold skrytes det også av den jobben som legges ned av ungdomspolitisk sekretariat. Imidlertid kommer noen ungdommer med synspunkter på at det kanskje blir for mye styring, og at det legges opp til for liten grad av organisering av UFT selv.

Kontinuitet og tilstrekkelig stillingsressurs til rådighet for arbeidet, er her nøkkelord. Evalueringen av UFT i Hedmark (Køhn and Johansen 2006) peker på nettopp dette; hvordan problemer med sekretærfunksjonen knyttet til kontinuitet og variasjon i stillingsprosent har skapt store utfordringer for arbeidet i UFT. Deres anbefaling er – uten direkte referanse til Nordland – at det er klokt med en høy stillingsbrøk for sekretæren, siden ungdom trenger en person som er der ”for dem” og som ikke springer mellom flere arbeidsoppgaver.

De som arbeider i ungdomspolitisk sekretariat har en utfordrende rolle. De jobber med ungdommer som har en helt annen arbeidstid enn de selv har, og det stilles derfor større krav til tilgjengeligheten enn det gjøres i en annen jobb. I tillegg skal de være både støtteapparat, veileder og rådgiver for ungdommer. Det stilles derfor store krav til personene som jobber rundt UFT og settes også krav til en rolleavklaring. Slik vi har forstått det eksisterer det ikke noen retningslinjer som kan være rådgivende i forhold til sekretariatets rolle. Det kreves mye av de personene som har daglig kontakt med UFT, og det bør derfor settes mer fokus på de ulike rollene man kan komme opp i, for eksempel ved å utarbeide retningslinjer for sekretariatet.

2.11 KJENNSKAP TIL POLITISKE PROSESSER

Gjennomgående vektlegges det fra politisk side at ungdommene må være tidlig nok inne i prosessene for å nå fram med budskapet sitt. Ungdommene selv er til en viss grad klar over dette, og de forteller om opplæringsprosesser rundt dette i forbindelse med de konstituerende samlingene i UFT. Vi ønsker her å rette søkelyset mot parlamentarismen som styringsform, og mot utfordringer i forhold til denne. Poenget er at det er grunn til å sette spørsmålstejn ved om ungdommene kommer tidlig nok inn i prosessene, og til om det å uttale seg til fylkestingssaker er den arbeidsmåten som de kan nå lengst med? Videre er det viktig å stille spørsmål ved om ungdommene opplever å ha fått nødvendig opplæring i hvordan det politiske systemet, og i særdeleshet parlamentarisme som styringsform faktisk fungerer i praksis.

I oktober 1999 innførte Nordland fylkeskommune parlamentarisme som styringsform. Dette innebærer at man danner regjering, eller fylkesråd, ut fra flertallet i parlamentet (Fylkestinget). Når velgerne går til valg, velger de ikke fylkesrådet, men de velger representanter til fylkestinget, og fylkesrådet velges deretter ut fra valgresultatet i fylkestinget. Valg til fylkesrådet skjer dermed indirekte (Østerud 1996). Fylkestinget har selv lagt følgende premisser for parlamentarismen (Nordland Fylkeskommune 1999):

- ”fullmaktene til det utøvende politiske organ - fylkesrådet - skal gi nødvendig handlingsrom for å være styringsdyktig;
- opposisjonen skal sikres forsvarlige vilkår for å kunne ivareta sin rolle i styringssystemet, nemlig å føre en aktiv og kritisk opposisjon overfor fylkesrådet;
- arbeidsdelingen mellom politikk og administrasjon må være mest mulig klar, og legge til rette for ryddige kontakt- og samarbeidsforhold mellom folkevalgte/politisk ledelse og fagfolk;
- administrasjonens arbeidsforhold og faglige integritet skal ivaretas på forsvarlig måte av hensyn til fylkeskommunens legitimitet.”

Man skiller ofte mellom positiv og negativ parlamentarisme. Positiv parlamentarisme innebærer at fylkesrådet har flertall i fylkestinget, mens negativ parlamentarisme innebærer at fylkesrådet ikke kjenner til noe flertall mot fylkesrådet (Østerud, Goldmann, and Pedersen 1997). Parlamentarismen som styringsform regnes som en mer effektiv styringsform enn om man satser på stor representativitet fra alle partier (Østerud 1996). Erfaringsvis legger parlamentarismen som styringsform en rekke betingelser for hvordan man kan bidra i utformingen av politikken. I følge Bleiklie m.fl. er det tre betingelser som

må ligge til grunn for at man skal kunne påvirke den politiske beslutningsprosessen. For det første må man være representert i de deltakelseskanalene som gir muligheter til å påvirke tiltakene. I en positiv parlamentarisk styreform skjer ikke dette i løpet av selve fylkestinget, men i jobben med selve saken på forhånd. For det andre må man være representert i de fasene av beslutningsprosessen som gir muligheter til å påvirke politikken. Og for det tredje må man være representert i egenskap av brukere eller brukerrepresentanter. Videre trekker Bleiklie m.fl fram at man også må trekkes med i beslutningsprosessene og at man må ha et interessefellesskap med forvaltningen eller deler av den (Bleiklie, Jacobsen, and Thorsvik 1997).

Det er utfordrende å skulle drive politisk påvirkning innenfor rammene av et parlamentarisk styringssystem. Blant annet dreier dette seg om tidspunktet for involvering; jo tidligere en kommer inn i saken, jo større er sjansen for reell påvirkning. Et annet forhold er dette, som blir påpekt av en posisjonspolitiker:

”Et annet kritisk punkt for oss i posisjon er at det er vanskelig å ta inn UFTs holdning fordi vi allerede forsvarer rådets innstilling. Skal UFT bidra til saker må de være der mye tidligere”

politiker

2.12 UNGDOM I NORDLAND: KJENNSKAP TIL OG VURDERINGER AV UNGDOMMENS FYLKESTING

I den elektroniske spørreundersøkelsen sier 32,3 % at de kjenner til UFT (Tabell 1). Jenter kjenner noe bedre til UFT enn gutter (37 % mot 27,4 %). Totalt sett er det 7 av 10 som ikke kjenner til UFT.

Tabell 1: Kjennskap til ordningen med ungdommens fylkesting etter kjønn (N=625). P<0,1.

	Kjønn			
	Gutter	Jenter	Totalt	
Har du hørt om/kjenner du til ordningen med ungdommens fylkesting?	Ja	27,4 %	37,0 %	32,3 %
	Nei	72,6 %	63,0 %	67,7 %
	Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Ved å se på fordelingen mellom studieforberevende og yrkesfaglig linje (Tabell 13), ser vi at studieforberevende har noe bedre kjennskap til UFT (36,3 % mot 28,6 %). Det samme spørsmålet er også stilt opp mot skoletrinn, og her viser det seg at VG3 har best kjennskap til UFT (45,8 % for VG3, mot 33 % for VG1 og 27,8 % for VG2). Sett i lys av at hovedmålgruppa for ungdomssatsinga i Nordland er ungdom i videregående skole, er det naturlig at kjennskap til tiltak er økende med stigende alder.

Nesten halvparten av de som kjenner til UFT har vanskeligheter med å bedømme arbeidet som UFT gjør (Tabell 3). Få vurderer UFTs arbeid som dårlig (5,5 %). 26,5 % vurderer arbeidet som svært godt og ganske godt. For øvrig er det ingen signifikante forskjeller mellom kjønn, utdanningsprogram eller klassetrinn.

Tabell 2: Vurdering av om "UFT gjør en god jobb". Prosent. N=200.

	Andel
Ja, svært god	5,5 % (n=11)
Ja, ganske god	21,0 % (n=42)
Verken god eller dårlig	23,0 % (n= 46)
Nei, ganske dårlig	4,0 % (n=8)
Nei, svært dårlig	1,5 % (n=3)
Vet ikke/kan ikke svare	45,0 % (n=90)
Totalt	100 % (N=200)

I undersøkelsen har respondentene svart på hvorvidt de er enige i en rekke påstander. Svaralternativene varierte da fra "helt enig" til "helt uenig", og det var seks ulike svaralternativer, inkludert "både og" og "vet ikke". I

Tabell 3 Tabell 3 vises resultatene fra hvor enige respondentene var i ulike påstander. Her er det ikke signifikante forskjeller mellom kjønnene, studieprogram og klassetrinn, med unntak av de relativt svake tendensene som er kommentert i fotnotene henvist til i tabellen.

Av de som kjenner til UFT er 41,3 % er enige i at UFT sikrer ungdom reell innflytelse i saker som angår dem. 39,3 % mener UFT skaper et sterkere engasjement for politikk blant ungdom. For begge disse påstandene vil resultatene bety at rundt regnet 4 av 10 av de som kjenner til UFT mener at UFT sikrer reell innflytelse og skaper engasjement.

Kun 16,9 % kjenner til hvem som er representert i UFT. 34,4 % har her svart ”vet ikke”. 23,7 % er enige i at representantene til UFT blir valgt på en demokratisk måte, men her har hele 51,5 % svart ”vet ikke”.

38,1 % mener UFT tar opp viktige saker. 26,8 % er enige i at fylkespolitikkerne tar hensyn til innspill fra UFT. 38 % mener UFT kun er for spesielt interesserte. Her er imidlertid en stor andel også uenige i dette (40 %). Nesten halvparten av de som har svart mener man heller bør satse på å styrke ungdomsorganisasjoner direkte (46,7 %).

Når man studerer Tabell 3 er det verdt å merke seg den store andelen som har svart ”både og” og ”vet ikke”. Under enkelte påstander ligger ”vet ikke”-kategorien på rundt 50 %.

Tabell 3: Påstandsbatteri UFT. Grad av enighet med påstand. Prosent.

Påstander	Helt enig	Delvis enig	Både og	Delvis uenig	Helt uenig	Vet ikke
Ungdommens fylkesting sikrer ungdom reell innflytelse i saker som angår dem (N=196)	19,4 %	21,9 %	21,9 %	4,6 %	4,1 %	28,1 %
Ungdommens fylkesting skaper et sterkere engasjement for politikk blant ungdom (N=196)	15,8 %	23,5 %	21,4 %	10,2 %	4,1 %	25,0 %
Jeg kjenner til hvem som er representert i Ungdommens fylkesting (N=195)	7,2 %	9,7 %	22,1 %	7,2 %	19,5 %	34,4 %
Representantene til Ungdommens fylkesting blir valgt på en demokratisk måte (N=194) ²	10,3 %	13,4 %	17,0 %	6,2 %	1,5 %	51,5 %
Ungdommens fylkesting tar opp viktige saker (N=194) ³	20,6 %	17,5 %	25,3 %	2,6 %	2,6 %	31,4 %
Fylkespolitikkerne tar hensyn til innspill fra Ungdommens fylkesting (N=194)	10,8 %	16,0 %	27,8 %	7,2 %	4,1 %	34,0 %
Ungdommens fylkesting er bare for spesielt interesserte (N=195) ⁴	27,7 %	10,3 %	10,8 %	28,7 %	11,3 %	11,3 %
Det burde heller satses på å styrke ungdomsorganisasjoner direkte (N=195) ⁵	34,9 %	11,8 %	14,4 %	23,1 %	10,3 %	5,6 %

² En svak tendens til større grad av enighet blant VG3-elever i denne påstanden.

³ Elever på studieforberedende program er i noe sterkere grad enig i påstanden.

⁴ Gutter er i sterkere grad enig i denne påstanden.

⁵ Elever på yrkesfaglig studieprogram er noe mer enig i denne påstanden.

2.13 OPPSUMMERINGER, VURDERINGER OG TILRÅDNINGER

”Eldrerådet unngår konflikter, det gjør ikke vi. Vi er ungdom, vi er rebelsk, vi er ville”.

representant i UFT

X: ”Men vi er ikke politikere”.

XX: ”Jo, det er vi”.

X: ”Vi er ungdommer og det må vi få være. Vi skal ikke bruke et halvt år på å lære politiske ord for å kunne skrive et brev”.

representant i UFT

”UFT kunne fått gjort mye mer i sine kommunale ungdomsråd. Hadde vi brukt midlene på i større grad å engasjere ungdomsrådene rundt omkring, så hadde det vært bedre”.

politiker

”De må lære seg til ikke å være så hårsår”.

politiker

”Fikk i alle fall muligheten til å fremme våre synspunkter, og nådde kanskje fram i enkeltsaker. Men generelt skulle vi bare oppdras i demokratitenkning. Veldig positivt for fylkeskommunen å ha UFT som flaggskip utad”.

representant i UFT

”Problemet, slik jeg ser det, er at det har vært et uklart mandat omkring hva man ønsket av UFT. Det har i stor grad blitt ett slags alibi, et legodemokrati. Ungen gråter, hva gjør du? Du gir han en leke. Ungdommen klager? Hva gjør du? Du gir dem et ungdommens fylkesting”.

Politiker

Vi har gjennomgående spurt ungdommer om deres positive og negative erfaringer med UFT, og om hva det har betydd for dem. Når det gjelder UFT og politisk engasjement er det hovedsakelig to synspunkter som kommer fram; enten har vervet i UFT gjort dem mer politisk engasjert og samfunnsinteressert, eller det har virket motsatt og gjort at de har meldt seg ut av politiske partier, og mistet interessen for politikk. Denne sistnevnte utviklingen henger da sammen med argumenter om at det ikke nyttet, og at det regionalpolitiske nivået ikke oppfattes som et reelt politisk nivå. At UFT i stor grad har ført til økt samfunnsengasjement

blant medlemmene, er et funn som samsvarer helt med evalueringen av UFT i Hedmark (Køhn og Johnsen 2006). Ungdommene som sitter i UFT er generelt samfunnsengasjerte ungdommer. Mange trekker fram at de lærer veldig mye gjennom å sitte i UFT, og som en representant sier, så er kanskje det viktigste at man lærer at man faktisk har noe å si når man snakker.

Mange oppfatter UFT som en rekrutteringsarena for politiske partier. Dette partipolitiske engasjementet har blitt drøftet gjennom hele UFT-perioden i Nordland, og det er et tema som oppfattes som problematisk av noen, og helt uproblematisk av andre. En av de andre ungdomsorganisasjonene vi snakket med oppfattet ikke dette som et problem i egen organisasjon. Dette ble begrunnet med at man hadde tydelige nedskrevne retningslinjer for arbeidet og for forholdet til politiske partier. De politikerne vi snakket med, uttrykte også svært varierende meninger om dette. Noen av de forslagene som har kommet, har gått på å la UFT bli partipolitisk, og at man dermed rekrutterer fra ungdomspartiene. Utfordringene her ligger i at det ikke er alle partier som har ungdomspartier, at man dermed utelukker ungdom som ikke har funnet sitt politiske ståsted, og at de som er med i ungdomspartier allerede har en mulighet til å uttale seg. Et annet forslag har vært å la UFT være en paraplyorganisasjon for alle ungdomsorganisasjoner i Nordland, men dette vil også generere store praktiske utfordringer. Problematikken har også nylig blitt diskutert i et møte mellom UFT, fylkesråd for utdanning og fylkesordføreren. På dette møtet kom det fram at deres klare, felles, oppfatning er at ungdommene kan ha flere verv og likevel være representant i UFT.

Antall medlemmer i UFT er også et tema som mange uttaler seg om. Det har kommet forslag om å utvide og forslag om å la det være slik det er. Vi støtter forslaget om å utvide UFT til å representere alle Nordlands kommuner. Praktiske utfordringer i forhold til hvordan representanter velges, bør man da diskutere videre. Men i prinsippet mener vi at alle Nordlands kommuner bør være representert i UFT. I Hedmark har UFT totalt 45 representanter, og de har da to fra hver kommune, i tillegg til lederen. Selvsagt er forskjellene mellom Nordland og Hedmark store, både når det gjelder geografi og befolkning, men det er likevel verdt å merke seg at alle kommunene er representert her. Ideelt sett skal nomineringen til UFT gå ut fra ungdomsrådene i kommunene og til fylkesnivået. Vi etterlyser en klarere og tydeligere strategi på hvordan det kan opprettes ungdomsråd i hver kommune. Klarer man dette kan UFT også påta seg rollen som det regionale ungdomsrådet, noe vi tror vil styrke UFT på lang sikt. Dagens valgordning er slett ikke ideell. Evalueringen har vist at denne skjer for tilfeldig. Problemene med dette er flere; det kan føre til manglende legitimitet både blant andre ungdomsorganisasjoner, blant politikere, blant andre voksne og blant andre ungdommer. Gjennom å styrke ungdomsrådene og bruke disse som valgarena, vil

man få en mer demokratisk valgordning som gir større legitimitet, og har en tydeligere lokal forankring, er tett knyttet til ungdom i kommunen, og har en klar tilknytning til det kommunalpolitiske systemet. Man kan dermed også få det inn i et mer formalisert system, hvor tilbakemeldingsrutinene til hjemkommunen også blir sterkere.

Evalueringen har videre vist at UFT kan oppfattes som fylkestingets alibi i forhold til ungdom. Det er veldig enkelt å anta at når man har etablert et eget organ, skal dette være levedyktig og forsvare egne interesser på egenhånd. Ungdomsperspektivet er et perspektiv som alle bør ha med seg, og som ikke overlates helt og holdent til UFT. Spørsmålet er om dagens ordning bidrar til å forlede ungdom til å tro at de har større innflytelse enn de har. Tror ungdom at de er med på å definere innholdet i ungdomspolitikken, uten at de reelt sett er det? Fratar ordningen med UFT de "voksne" representantene ansvar for ungdomspolitikken? Fungerer UFT utfyllende, som korrektiv eller alibi, i form av pynt på kaka? Det er forskjellige oppfatninger om dette, og det henger også nøye sammen med den rollen UFT skal spille. Skal de være proaktive vil de i større grad kunne bidra til å definere innholdet i ungdomspolitikken, mens hvis de skal være reaktive, vil de kun ha begrenset adgang til å bidra til innholdet i ungdomspolitikken.

Som sitatene ovenfor viser, ønsker ungdommen selv å være ungdom. Spørsmålet man bør stille seg er om de skal få lov til dette, eller om de skal være unge voksne. De fleste vi har snakket med vektlegger at ungdom skal være ungdom, og at man ikke må presse dem inn i de voksnes rammer, begrepsbruk og verden. Dette er vi enige i, og vi mener at et UFT hvor ungdommene skal være voksne politikere ikke vil gavne ungdomspolitikken i Nordland. Samtidig er det viktig å være klar over at dette automatisk gir ungdommene mindre innflytelse.

Evalueringen har også vist at ungdommens tidsbruk kan gå på bekostning av utdanningen. Ungdommene i UFT i møte med sekretariatet er et møte mellom dugnad og byråkrati. Ungdommens dugnadsvirksomhet skal jobbe sammen med fylkeskommunens byråkrater. Dette blir jo dermed også en utfordring i forhold til ulike arbeidsformer, og på sett og vis et møte mellom ulike kulturer. Arbeidet i UFT skjer hovedsakelig på byråkratiets og normalarbeidsdagens premisser. Dette gjør at ungdommen må være tilgjengelig i den tida de normalt sett er på skolen. Vårt spørsmål er hva man kan gjøre for å bedre situasjonen. Det trenger ikke være nødvendig at alt må skje i Bodø, mye kan løses gjennom mailer, MSN, telefon og telefonmøter. Et annet alternativ er videokonferanser. En større bruk av slike alternative kommunikasjonskilder vil dessuten senke reiseutgiftene betraktelig. I tillegg bør man vurdere hvorvidt man skal opprette ei stilling i sekretariatet som

jobber mer på kveldstid, slik at byråkratiet tilpasser seg dugnadsinnsatsen. Eventuelt kan man innføre en turnusordning for sekretariatet. Dermed oppnår man å skjerme ”skoletid”, og det hele blir mer likt ”voksenpolitikken”, hvor mye av arbeidet jo foregår etter arbeidstid.

Den elektroniske spørreundersøkelsen har vist at kjennskapen til UFT er lav blant ungdom i fylket. Kun rundt 1 av 3 sier at de kjenner til UFT. Blant disse viser det seg også at de har lav kjennskap til hvem som sitter i UFT og hvordan valget av disse foregår. Videre får påstanden om at man bør satse på ungdomsorganisasjoner på en annen måte stor støtte. Det er dermed også grunn til å rette søkelys på hvordan UFT oppfattes utad. I hvilken grad de informerer ungdom om hva de holder på med, om hvordan representanten presenterer seg selv både i media og gjennom andre informasjonskanaler, og i hvor stor grad sekretariatet lykkes i sine informasjonsrutiner overfor ”allmennheten”.

På denne bakgrunn er våre innspill til forbedringer av UFT i Nordland disse:

- Utvide antallet representanter i UFT slik at alle kommunene i Nordland er representert
- Endre valgordningen slik at representanter blir valgt, ikke oppnevnt
- Ta initiativ til jevnlig diskusjoner i politiske fora på regionalt nivå om ungdoms politiske medvirkning
- Vurdere egnede arbeids- og samarbeidsformer mellom UFT, fylkestinget og fylkesrådet – også utenfor formelle møter
- Gjennomgå arbeidsformer og arbeidsdeling mellom UFT og styret, med den hensikt å oppnå bedre arbeidsfordeling og større engasjement
- Vurdere alternative arbeidsformer mellom UFT, styre og sekretariat, herunder endrede arbeidstidsordninger, bruk av video- og telefonkonferanser
- Vurdere behov for skoling av UFT-medlemmer/ledere i forhold til tema som ledelse, gruppeprosesser og mediehandling
- Etablere en informasjonsstrategi som sikrer at UFT er kjent blant ungdom og andre i Nordland fylke

3 UNGINFO, UNGSAME OG ELEV- OG LÆRLINGEOMBUDET

Dette kapitlet omfatter de øvrige tre ordninger innenfor Nordland fylkeskommunes ungdomssatsing som er gjenstand for evaluering; UNGinfo, UNGsame/Infonourra og ordningen med elev- og lærlingeombud. Hver av disse ordningene blir beskrevet og evaluert i forhold til de spørsmål og problemstillinger som ligger til grunn for evalueringsarbeidet. Datamaterialet for denne delen av evalueringen består av dokumentanalyser og intervju med nøkkelpersoner, samt en elektronisk spørreskjemaundersøkelse blant elever i videregående skole i Nordland⁶.

3.1 UNG INFO

3.1.1 Bakgrunn

UNG info ble opprettet i 1994 med målsetting om å utvikle et helhetlig informasjonstilbud for ungdom i alderen 16-25 år med hovedvekt på områdene utdanning, arbeidsmarked, kultur/fritid og samfunnsinformasjon. Målsettingen for UNG info ble i 1994 beskrevet slik i Ungdomspolitisk handlingsprogram:

”Utvikle enhetlig og oversiktlig informasjon til ungdom i fylket, med en informasjonsbase som bl.a skal betjene videregående opplæring (skole/fagopplæring) og gi grunnlag for målrettet yrkes og studieveiledning”.

Unginfo ble bygd opp omkring en forståelse av at ungdom har et særskilt informasjonsbehov. Denne forståelsen blir formulert slik i Unginfos prosjektrapport:

”Unginfo bygger sin virksomhet på at ungdom er i en fase av livet der mange viktige og avgjørende valg skal fattes. Det innebærer at ungdom har et informasjonsbehov som den øvrige delen av befolkningen ikke har, og som det derfor må tilrettelegges spesielt for”.(Nordland Fylkeskommune 1996: 6)

Denne forståelsen av ungdoms særskilte behov for informasjon, og nødvendigheten av spesiell tilrettelegging for denne gruppen, var et sentralt element i UNG infos informasjonsfilosofi i oppstartfasen. Det Europeiske Ungdomsinformasjonscharter dannet grunnlag for virksomheten ved UNG info i Nordland. Charteret ble vedtatt i 1993, av den tredje generalforsamling i European Youth Information and Counselling Agency. Tilgjengelighet, uavhengig informasjon og individuell

---

⁶ Se avsnitt 1.2.1 for nærmere informasjon

behandling ble her trukket opp som retningslinjer for ungdomsinformasjonscenter (European Youth Information and Counselling Agency (ERYICA) 1993).

I 1995 ble det opprettet et kontor sentralt i Bodø sentrum, med to prosjektmedarbeidere. Det ble etablert et eget grønt nummer slik at hele fylket kunne benytte seg av tilbudet. UNG info var også tidlig ute med å satse på Internett som informasjonskanal, og det ble satset på UNG info i bibliotekene rundt om i fylket.

Den gang var også UNG info et satsningsområde flere steder i landet. Ungdomsinformasjon ble opprettet flere steder, gjerne med en sentral plassering slik at det skulle være lett for ungdom å stikke innom. Målet var at her skulle ungdommen få den informasjon de etterspurte og som man ikke fikk i tilstrekkelig grad andre steder. Det skulle være lett å finne fram i informasjonsjungelen gjennom UNG info. I dag er det en felles UNG info-portal på Internett, med lenker til alle lokale kontor.

UNG info ble opprettet som et toårig prosjekt under Ungdomspolitisk handlingsprogram, og ble finansiert gjennom programmidler. Daværende Aetat bidro med midler til prosjektstilling, og også Barne- og familiedepartementet har støttet prosjektet økonomisk, delvis på grunn av at UNG info drev modellforsøk med fylkesdekkende ungdomsinformasjon. Ved rulleringen av Ungdomspolitisk handlingsprogram i 1996, ble UNG info vedtatt videreført, som en del av handlingsprogrammet, og organisatorisk underlagt utdanningsavdelingen i fylkeskommunen.

3.1.2 Endring og utvikling underveis

Unginfo ble i 1997 evaluert av Nordlandsforskning (Magnussen and Sollund 1997), med følgende tre tema i fokus:

- I hvilken grad når Unginfo ut til sine målgrupper; ungdom og personer som arbeider med ungdom?
- Har Unginfo lyktes i å bli et tilbud til ungdom i hele Nordland?
- I hvilken grad representerer Unginfo et supplement til andre informasjonskanaler?

Evalueringen fra 1997 viser at ungdom under utdanning er i flertall blant brukerne av UNG info, men at også unge i arbeid, unge uten arbeid og unge som avtjener verneplikt er brukere av UNG info. Sett i forhold til de ressurser en har hatt til rådighet, og den tid prosjektet har vært i gang, har UNG info nådd ut til store deler av målgruppen ungdom. Likevel er det et tydelig forbedringspotensiale til stede,

siden en stikkprøve blant elever i videregående skole viser at om lag en tredjedel av elevene har kjennskap til UNG info. Blant gruppen ”personer som arbeider med ungdom” er andelen som kjenner UNG info svært høy, ca halvparten i målgruppen har brukt UNG info, og en noe større andel har planer om å bruke tiltaket.

”Distriktssatsingen”, dvs det målrettede arbeidet for å nå ut til ungdom i hele Nordland, har gitt resultater. Blant de unge som oppsøkt UNG info -kontoret direkte, kom 1/3 fra kommuner utenfor Bodø. Internett og UNG info i bibliotek har vært viktige satsinger for å gjøre tilbudet kjent i hele fylket.

Unge oppsøker og gjør bruk av et bredt spekter av informasjonskanaler. Mange unge ga uttrykk for at de kontaktet UNG info først etter å ha vært i kontakt med ”ordinære” informasjonskanaler som rådgivningstjeneste og aetat. Mange opplevde at tiden var knapp, og at de ikke fikk den utfyllende informasjon de etterspurte. En del uttrykte også tvil i forhold til om den informasjon som ble formidlet var korrekt og oppdatert. At unge vurderte kvalitet og service på UNG infos informasjonsformidling langt høyere enn den formidlingen som foregår i andre kanaler, kunne oppfattes som et tydelig uttrykk for at UNG info fyller et viktig informasjonsbehov for ungdom.

3.1.3 Sentrale spørsmål og vurderinger i evalueringen av UNG info

Evalueringen av UNG info skal i særlig grad fokusere på kommunikasjons- og informasjonsverdien til tiltaket. Særlig aktuelle problemstillinger er:

- I hvilken grad kjenner ungdom i Nordland til UNG info?
- Hvem benytter seg av UNG info?
- Blir UNG info oppfattet som en relevant informasjonskanal?
- Når UNG info målgruppen?
- Er den informasjonen som tilbys hos UNG info relevant for ungdom?
- Hvilke hovedtrekk har preget utviklingen av UNG info gjennom de siste ti år?
- Hvem samarbeider UNG info med når det gjelder ungdomsinformasjon?

3.1.4 Utvikling av informasjonstilbudet og utfordringer videre

Siden oppstarten i 1995, har innholdet i og utformingen av UNG info vært under kontinuerlig utvikling. Ulike tiltak er blitt prøvd ut, og en har endt opp med å satse på en internettbasert helhetlig og bred informasjonstjeneste, som kan gi svar på spørsmål knyttet til utdanning, arbeid og andre samfunnsspørsmål.

Den siste tiden har det vært noen vakanser i stillingen som ansvarlig for UNG info, før sivilarbeider nå er blitt knyttet til denne funksjonen. Fra sekretariatets side

ønsker en å vurdere framtidig organisering og utforming av en informasjonstjeneste for ungdom. Ulike alternativer vurderes som aktuelle; fra å gjøre informasjonsarbeidet til en mer fysisk tjeneste der kontoret er sentralt, til å spesialisere seg mot særskilte typer informasjon, som f.eks ulike former for utenlandsopphold og internasjonalisering.

3.1.5 Ungdom i Nordlands syn på UNG info

Den elektroniske undersøkelsen viser at 77,8 % ikke kjenner til UNGinfo (Tabell 4). Dette betyr at totalt er det 8 av 10 som ikke har kjennskap til UNGinfo. Det er en svak tendens til at jenter har større kjennskap til UNGinfo enn gutter, men denne tendensen er ikke statistisk signifikant.

Tabell 4: Kjennskap til UNGinfo etter kjønn (N=627). Prosent.

	Kjønn		Totalt
	Gutter	Jenter	
Har du hørt om/kjenner du til ordningen med UNG info?			
Ja	19,4 %	24,8 %	22,2 %
Nei	80,6 %	75,2 %	77,8 %
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Når vi ser nærmere på kjennskap til UNGinfo etter studieprogram ser vi at det er flere på yrkesfaglig linje som kjenner til UNGinfo (Tabell 15). På studieforbereidende er det 19,4 % som kjenner til tjenesten, mot 24,6 % på yrkesfaglig. Men som med kjønnsforskjellene, er heller ikke denne forskjellen statistisk signifikant.

Ved å se på kjennskap til UNGinfo ut fra klassetrinn, ser vi at en større andel av elevene på VG3 kjenner til UNGinfo enn de andre trinnene (Tabell 16). På VG1 og VG2 kjenner rundt 2 av 8 til tjenesten, mens 3 av 10 på VG3 kjenner til UNGinfo. Men også her er tendensen ikke statistisk signifikant. Denne forskjellen kan sannsynligvis forklares med at hovedmålgruppen for ungdomssatsinga er ungdom i videregående skole, og at kjennskapen til tiltaket øker med stigende alder.

Ved å spørre de som kjenner til UNGinfo hvor de fikk vite om tilbudet, kommer det tydelig fram at skolen er den viktigste informasjonskanalen med 36,2 % (Tabell 5). Media har også stor informasjonsverdi, og 17,4 % svarer at de kjenner til tjenesten gjennom media. Verdt å merke seg her er at en liten andel kjenner til

tjenesten gjennom UNGInfo-kontoret i Bodø (2,2 %). Her er det ingen signifikante forskjeller mellom kjønn, utdanningsprogram eller klassetrinn.

Tabell 5: Hvis du har hørt om/kjenner til UNGInfo, hvordan fikk du vite om tilbudet?

	Andel
Fra venner	11,6 %
På biblioteket	6,5 %
På skolen	36,2 %
Via internett	14,5 %
Gjennom media	17,4 %
Gjennom UNGInfo-kontoret i Bodø	2,2 %
Annet	11,6 %
Totalt	100 % (N=138)

I undersøkelsen har vi også spurt om bruken av UNGInfos tjenester (Tabell 18). Internett er åpenbart den mest brukte tjenesten. Telefontjenesten, UNGInfo på biblioteket og kontoret i Bodø er så å si aldri benyttet av de som kjenner til UNGInfo (henholdsvis 93,7 %, 89,8 % og 92,9 % har aldri benyttet disse tilbudene).

Når det gjelder spørsmålet om "Hvis du har brukt UNG info, fant du den informasjonen du lette etter?", er resultatene her ikke tatt med. N blir så liten her (de fleste har aldri brukt tjenestene) og tolkninger av disse resultatene vil derfor bli svært tvilsomme.

Vi har også bedt respondentene vurdere UNGInfos informasjonstilbud i forhold til ulike tema (Tabell 19). Mange har ingen oppfatning om disse, noe som ikke er overraskende tatt i betraktning at få har brukt tjenestene. Utdanning og delvis jobb og samfunn, er de informasjonsområdene som scorer høyest relativt sett.

I en vurdering av informasjonstilbudenes relevans, kommer det fram at 17 % mener tilbudene er svært eller ganske relevant (Tabell 20). 15,6 % mener tilbudene er ganske lite eller svært lite relevant. I tillegg mener 20,7 % at tilbudet er litt relevant. Dette gir totalt et resultat midt på treet, men også her er n svært lav (135).

Her er det ingen signifikante forskjeller mellom kjønn, klassetrinn eller utdanningsprogram, for øvrig.

For å finne ut hvor ungdommene henter sin informasjon fra, ba vi dem si hvilke informasjonskanaler de brukte i forhold til ulike tema (Tabell 21). Ikke overraskende er internett den største informasjonskilden blant ungdom, med 51,8 % avkryssninger (n på 139). Skolen og media følger deretter med henholdsvis 29,5 % og 21,6 %.

3.1.6 UNG info – oppsummering av evalueringen

Fremveksten av internett har skapt en helt ny informasjonssituasjon, og da særlig rettet mot ungdom. For denne målgruppa er internett den viktigste informasjonskanalen generelt sett, og tilbud som Facebook, You Tube, My Space osv. har vokst fram og er svært populære. Dermed er også UNGinfos internettsatsing et riktig skritt for å nå ut med tilbudene sine. Men evalueringen viser helt klart at UNGinfo ikke når ut til ungdom; kun 2 av 10 ungdommer kjenner til tilbudene UNGinfo har etablert. Det er dermed grunn til å stille spørsmål ved selve tilbudet på internett i seg selv, både i forhold til hvor man skal satse og til hva man skal inkludere i tilbudet. Nordlandsforskning vil derfor komme med følgende anbefaling:

- Benytt ungdommene i større grad i utformingen av internettilbudet slik at man kan benytte de alternative kanalene på internett for å nå ut til der ungdom er (på nett)
- Bruk ungdommene i større grad til å finne innholdet i satsningen.

3.2 INFONOURRA

3.2.1 Bakgrunn, målsettinger og arbeidsform

Nordland fylkeskommune, i regi av UNG info, har siden 1998 arbeidet med informasjonstiltak rettet mot samisk ungdom. I 2000 ble det satt i gang et prosjekt ved UNG info med å utvikle et informasjonstilbud for lulesamisk ungdom. Resultatet av dette prosjektet ble www.infonourra.no, et nettsted på lulesamisk for ungdom i Nordland, som ble lansert i 2001. Som en direkte videreføring av dette, ble det arbeidet med å utvikle et informasjonstilbud for all ungdom i Sapmi. Gjennom prosjektet "Samisk informasjonstjeneste for ungdom", ble Infonourra Sapmi utviklet – et offentlig informasjonskontor for all samisk ungdom i Sapmi. Tjenesten drives av Nordland fylkeskommune, med Kommunal- og regionaldepartementet, Barne- og familiedepartementet, Sosial- og helsedirektoratet, samt andre fylker som samarbeidspartnere.

Infonourra Sapmi er et offentlig informasjonskontor for all samisk ungdom i Sapmi. Formålet med tjenesten er å hjelpe ungdom med å finne svar på spørsmål de måtte ha, og legger hovedvekt på disse temaene: utdanning, arbeid, kultur, fritid, rettigheter og "ut i verden". Et viktig mål er at tjenesten skal bidra til å styrke språket, kulturen, identiteten og tilhørigheten til samisk ungdom.

Visjonen for Infonourra Sapmi er: *Beste informasjonskanal og det foretrukne møtestedet for samisk ungdom.*

3.2.2 Sentrale spørsmål i evalueringen

Infonourras sentrale målsetting er å bidra til å styrke språk, kultur, identitet og tilhørighet hos samisk ungdom. I evalueringen er det derfor i hovedsak to forhold det rettes fokus mot:

- kommunikasjons- og informasjonsverdien
- i hvilken grad Infonourra bidrar til å styrke fylkeskommunens samiske profil

3.2.3 Utvikling av tjenesten og utfordringer framover

I Nordland fylkeskommune blir det arbeidet bredt med å sette samiske spørsmål på dagsordenen, både gjennom ulike planprosesser og gjennom arbeidet med Fylkesplan for Nordland. Arbeidet med samiske saker i fylkeskommunen har vært gjenstand for en bred politisk og administrativ omorganiseringsprosess. Som en følge av dette har fylkestinget gjort vedtak om å legge ned Samisk nemnd, og overføre det politiske ansvaret for samiske saker til fylkesrådet.

Nordland fylkeskommune har inngått to samarbeidsavtaler med Sametinget; en med Trøndelags-fylkene og Hedmark fylkeskommune om arbeid med samiske saker i sørsamiske områder, og en samarbeidsavtale gjeldende for hele Nordland fylke. Da Tysfjord kommune ble del av forvaltningsområdet for samisk språk, ble fylkeskommunen forpliktet i forhold til samelovens språkregler. Som en følge av dette er det ansatt samisk språkkonsulent, som rent fysisk er samlokalisert med Infonourra.

Den siste tiden har det startet et planleggingsarbeid for å gjøre Infonourra enda mer grenseoverskridende. En ønsker å utvikle et nordisk nedslagsfelt, og arbeider for å utvikle relasjoner til samarbeidsparter i de øvrige nordiske land.

3.2.4 Ungdom i Nordland – deres kjennskap til og vurderinger av Infonourra

Infonourra er ukjent for så og si alle (Tabell 6). Kun 2,6 % sier at de kjenner til tjenesten. Det er ingen forskjeller mellom kjønnene, eller utdanningsprogram. Imidlertid er det en svak tendens til større kjennskap blant VG3-elever. De andre spørsmålene om Infonourra er utelatt på grunn av den lave kjennskapen til tjenesten (kun 15 kjente til tilbudet).

Tabell 6: Kjennskap til Infonourra etter kjønn (N=623). Prosent.

	Kjønn			
	Gutter	Jenter	Totalt	
Har du hørt om/kjenner du til ordningen med Infonourra?	Ja	3,0%	2,2%	2,6%
	Nei	97,0%	97,8%	97,4%
	Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

3.2.5 Infonourra – oppsummering av evalueringen

Kommunikasjons- og informasjonsverdi: Infonourra har en tydelig profil for kommunikasjon og informasjon, og fyller en viktig funksjon for sin målgruppe; samisk ungdom.

Infonourras bidrag til å styrke fylkeskommunens samiske profil: Sett i forhold til de øvrige tiltak for å styrke samisk profil i Nordland fylkeskommune, framstår Infonourra som det mest tydelige tiltaket. En sterk visuell profil og en profesjonell og faglig godt forankret informasjonsstrategi, bidrar til dette.

Infonourra er svært lite kjent blant ungdom flest i Nordland. Undersøkelsen har imidlertid ikke tatt hensyn til etnisitet. Det er derfor både mulig og svært sannsynlig at de 15 personene som har svart at de kjenner til tilbudet, representerer målgruppa for tiltaket – samisk ungdom – og at den relative andelen kjennskap til tiltaket er høy. Eventuelle videre undersøkelser om Infonourra bør dermed ta med etnisitet som en bakgrunnsvariabel.

Nordlandsforskning vil derfor komme med følgende anbefalinger:

- Det bør satses strategisk på å informere sterkere om Infonourra, og da involvere Norden som nedslagsfelt
- En evaluering av tilbudet bør involvere etnisitet som en bakgrunnsfaktor

3.3 ELEV- OG LÆRLINGEOMBUDSORDNINGEN

3.3.1 Bakgrunn og oppstart

Forsøket med elevombud i Nordland ble igangsatt skoleåret 1997/1998. Nordland var da eneste fylke i landet med en slik ordning. Etter vedtak i fylkestinget i juni 1998, ble ordningen videreført fram til utgangen av skoleåret 1999/2000⁷. Fylkestinget begrunner satsingen på elevombud slik i vedtaket:

”Ordningsen skal styrke og videreutvikle elevs/lærlings medvirkning og deltakelse i opplæringen. Elevombudets viktigste oppgave blir å være ”brobygger” mellom skolene/lærebedriftene og fylkeskommunen og elever/lærlinger” (Fylkestingsvedtak 1998 referert i Eilertsen 2000:7)

Ombudet hadde status som forsøk fram til august 2000. Våren 2000 ble ombudsordningen evaluert av UNIKOM. Formålet med evalueringen var ”å finne ut om ordningen fører til større elev-/lærlingmedvirkning” (Fylkestingsvedtak 1998 referert i Eilertsen 2000:7). Evalueringen (Eilertsen 2000) påpeker at stillingen ikke har hatt noen instruks ut over det åpne mandatet som lå i fylkestingssaken fra 1998, som legger hovedvekten på rollene som pådriver og brobygger mellom partene i systemet, med utgangspunkt i prinsipper om elevmedvirkning. Dette har ført til at ombudet selv, gjennom sin virksomhetsplan, har definert sine arbeidsområder, virkemidler og strategier. Elevombudet har lagt vekt på, og fått gehør for utstrakt frihet innenfor de åpne retningslinjer som fylkestinget har trukket opp, og de føringer som læreplan og øvrige styringsdokumenter gir i forhold til elevmedvirkning. Evalueringen karakteriserer ombudsrollen som en ”frifant”, som ikke uten videre lar seg plassere i det etablerte forvaltnings- og organisasjonssystemet på skolefeltet. Hvilken effekt elevombudsordningen har hatt for elevenes mulighet til medvirkning og påvirkning av egen læringssituasjon, ser ikke evalueringen mulighet til å gi svar på. Det som derimot blir formidlet klart og tydelig, er elevenes opplevelser av at elevombudet har en viktig rolle som ikke blir ivarettatt av skolene på området som gjelder elevenes juridiske og pedagogiske rettigheter. Forholdet til skolene er noe mer

---

⁷ I første skoleår (1997/98) var elevombudet ansatt i halv stilling, deretter ble ordningen videreført i hel stilling.

sammensatt, og evalueringen peker på behovet for rolleavklaringer som viktig for den videre utvikling av ombudsordningen. Konklusjonen i evalueringen er klar:

”En ombudsordning er en god investering i forhold til det langsiktige arbeidet med å endre tradisjoner og rollemønstre som er dypt avleiret både i skole- og elevkulturen” (Eilertsen 2000:121).

Evalueringen ble behandlet i FT-sak 77/00, der elevombudets oppgave og funksjon blir beskrevet slik:

”Elevombudet er fylkestingets ombud for videregående opplæring. Elevombudet skal utføre sitt arbeid på et fritt og selvstendig grunnlag. Elevombudet legger fram årlig rapport fra sin virksomhet. Dette skjer parallelt med vurderingen av pedagogisk virksomhet i de videregående skolene i Nordland. Elevombudet utgjør en viktig ressurs for alle aktører i skolesamfunnet, både som brobygger og som kritisk samarbeidspartner og pådriver på elevenes premisser. Skolene bør derfor, i samarbeid med elevombudet, legge til rette for at denne ressursen kan utnyttes best mulig”.

3.3.2 Utvikling av ombudsordningen og utfordringer videre

Etter 2000 inngikk ombudet som en ordinær institusjon i Nordland fylkeskommune. Fylkesutdanningssjefen har arbeidsgiveransvar for ombudet. Ombudet utfører sitt arbeid på et fritt og selvstendig grunnlag. Stillingens primære arbeids- og ansvarsområde er (Elev- og lærlingeombudet 2006:4):

- å arbeide for at elever og lærlinger får større innflytelse på egen opplærings situasjon
- å være brobygger mellom elever/lærlinger og den enkelte skole/bedrift
- å fremme elevene/lærlingenes syn på fylkeskommunens politiske og administrative organer
- å samarbeide med elevrådene ved de videregående skolene
- å se til at ungdomspolitikken som fylkesrådet/fylkestinget vedtar for Nordland blir omsatt
- å gå inn i teamet og i samarbeidet om de daglige oppgaver i UNG i Nordland
- nettverksbygging og samarbeid på tvers av avdelinger, kommuner, regioner og landegrenser
- avgi årlig rapport til fylkestinget

Å stimulere og motivere elevrådene til aktivitet for å styrke elevdemokratiet, er en viktig arbeidsoppgave. I et fylke som Nordland, med 10.000 elever, 1600 lærlinger

og videregående skoler spredd over store områder, innebærer denne delen av elevombudets arbeid en betydelig reisevirksomhet.

Dagens elevombud er det tredje i rekken, og startet i jobben i februar 2006. Da hadde stillingen stått ubesatt en tid, og det førte til at informasjon om elevombudsordningen ble en høyt prioritert arbeidsoppgave den første tiden. I tillegg til skolebesøk ble internettside oppdatert, informasjonsmateriell utarbeidet og det ble gjennomført en rekke informasjonsmøter med elevorganisasjoner, ulike deler av det administrative systemet omkring de videregående skolene i fylket. Elevråds-skolering ble gjennomført ved 19 videregående skoler høsten 2006.

En annen viktig del av elevombudets virksomhet, er nettopp å være ombud i saker der lærlinger og elever tar kontakt. Slike saker kan dreie seg om alt fra karakterfastsetting, elevmedvirkning, uklare arbeidstidsordninger for lærlinger og klager på studietilbud. Oppfordringen fra elev- og lærlingeombudet er alltid å søke å løse saker på lavest mulig nivå. Dersom elever eller lærlinger har behov for bistand, deltar ombudet i den videre saksgang. Typisk for denne typen saker er at de søkes løst gjennom samarbeid og dialog, der ombudet tar initiativ til å samle partene.

Brobyggerrollen er også sentral for elev- og lærlingeombudet. Den dreier seg om å skape forståelse for og kunnskap om ombudets virksomhet, og synliggjøre hvordan en kan bidra i arbeidet med å gi elever og lærlinger større innflytelse på egen læresituasjon. I dette arbeidet blir det vurdert som viktig å reflektere over egen rolle, og balansere mellom å være ombud, pådriver og brobygger.

3.3.3 Ungdom i Nordlands kjennskap til og vurderinger av Elev- og lærlingeombudsordningen

Totalt kjenner 36,9 % til Elevombudsordningen (Tabell 7). Her er det en statistisk signifikant tendens til at jenter kjenner bedre til elevombudsordningen enn gutter.

Tabell 7: Kjennskap til elevombudsordningen etter kjønn (N=626). Prosent. P<0,5.

	Kjønn		
	Gutter	Jenter	Totalt
Har du hørt om/kjenner du til ordningen med elevombud?			
Ja	33,2 %	40,4 %	36,9 %
Nei	66,8 %	59,6 %	63,1 %
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Ser vi på kjennskap til Elevombudsordningen ut fra studieprogram, er det en statistisk signifikant tendens til at elever på studieforbereende utdanningsprogram kjenner bedre til elevombudsordningen enn de på yrkesfaglig program (Tabell 21). 44,6 % av studieforbereende elever kjenner til ordningen, mot 30,6 % på yrkesfaglig. I tillegg er det en statistisk signifikant tendens til at elever på VG3 kjenner best til elevombudsordningen (Tabell 23). Her kjenner 56,3 % av elevene på VG3 til ordningen, mot 33,5 % på VG1 og 35,1 % på VG2.

Også for Elevombudsordningen har respondentene svart på en rekke påstander (Tabell 8). 28,6 % er enige i at elevombudet sikrer ungdom reell innflytelse i saker som angår dem. Her har 43,2 % svart "vet ikke". 21,2 % er enige i at elevombudet skaper et sterkere engasjement blant ungdom. 16,7 % er uenige i dette. 31,2 % er enige i at elevombudet tar opp viktige saker, og 37,9 % sier at det styrker elevenes rettigheter. Påstanden om at elevombudet er i jevnlig kontakt med elevrådet får mindre støtte, 16,4 % er enige i dette, og 58,8 % har svart vet ikke.

Tabell 8: Påstandsbatteri om elevombudsordningen. Grad av enighet med påstand. Prosent.

Påstander	Helt enig	Delvis enig	Både og	Delvis uenig	Helt uenig	Vet ikke
Elevombudet sikrer ungdom reell innflytelse i saker som angår dem (N=227)	6,6 %	22,0 %	20,7 %	4,8 %	2,6 %	43,2 %
Elevombudet skaper et sterkere engasjement for politikk blant ungdom (N=227)	5,7 %	15,4 %	20,3 %	13,2 %	3,5 %	41,9 %
Elevombudet tar opp viktige saker (N=227)	12,3 %	18,9 %	19,4 %	5,3 %	2,2 %	41,9 %
Elevombudet styrker elevenes rettigheter (N=227)	14,1 %	23,8 %	15,4 %	5,3 %	3,1 %	38,3 %
Elevombudet er i jevnlig kontakt med elevrådet ved min skole (N=226)	5,8 %	10,6 %	10,2 %	6,6 %	8,0 %	58,8 %

3.3.4 Oppsummering

Totalt kjenner 6 av 10 ikke til ordningen med elevombud. Elevombudet får til en viss grad støtte i at jobben de gjør er viktig, noe som bekrefter at de er på rett vei i forhold til den jobben de gjør. Imidlertid er det også her tydelig at informasjon om tilbudet er svært viktig. Nordlandsforskning vil derfor komme med følgende anbefalinger:

- Elevombudet bør satse enda mer på å utvikle en strategi for å informere ungdom om tilbudet og tjenestene sine

4 SAMLET EVALUERING AV DE FIRE TILTAKENE

4.1 INNLEDNING

Sentrale spørsmål i den helhetlige evalueringen er:

- Hvor nyttige oppleves tjenestene av ungdom i Nordland?
- I hvilken grad er de tjenester og institusjoner som er valgt de riktige virkemiddel og redskap for å nå vedtatte politiske målsettinger?
- I hvilken grad framstår den valgte organisering som hensiktsmessig?
- På hvilken måte bidrar Ungdomspolitisk sekretariat til en synliggjøring av en fylkeskommunal ungdomspolitik?
- På hvilken måte styrker dette fylkeskommunen som regional utviklingsaktør?

Denne helhetlige evalueringen av Nordland fylkeskommunes ungdomssatsing er basert på devalueringer av UNG info, Infonoura, Ungdommens fylkesting og Elev- og lærlingeombudsordningen i Nordland. Datamaterialet er basert på dokumentanalyser, intervju og elektronisk spørreundersøkelse.

4.2 SENTRALE TILTAK I FYLKESKOMMUNENS UNGDOMSSATSING

Dagens ungdomssatsing i Nordland er forankret i Fylkesplan for Nordland 2004-2007, og er samlet administrativt i Ungdomspolitisk sekretariat (UPS). I det daglige blir "Ung i Nordland" benyttet som fellesbetegnelse for fylkeskommunens ungdomssatsing.

5 ulike tiltaksområder inngår i ungdomssatsingen (Nordland Fylkeskommune. Fylkesrådet 2006):

1. *UNG Helse* omfatter ordningen Klara Klok, et forebyggende helsetiltak utformet som en nasjonal helsenettjeneste som skal levere god helseinformasjon til målgruppen. I tillegg skal ordningen bidra til økt tilgjengelighet av helseinformasjon.
2. *UNG Same* omfatter tiltaket *Infonourra* som tilbyr samisk ungdom informasjon om utdanning, jobb, kultur, fritid, helse og samfunn, slik at en kan foreta valg ut fra eget språk og egen kulturforståelse. Tjenesten skal bidra til å styrke språk, kultur, identitet og tilhørighet blant samisk ungdom.

3. *UNG Makt* er et tiltak som omfatter *Ungdommens fylkesting*, der målsettingen er å sikre ungdoms reelle innflytelse i saker som opptar ungdom.
4. *UNG Elev* omfatter ordningen med elev- og lærlingeombud. Ombudet har fylkestinget som oppdragsgiver, og har på fritt og uavhengig grunnlag som oppgave å være en aktiv pådriver, kritisk samarbeidspartner og brobygger innenfor videregående opplæring.
5. *UNG Info* er en helhetlig og bred informasjonstjeneste som skal hjelpe ungdom i Nordland til å finne svar på spørsmål knyttet til utdanning, jobbsøking, samfunnsspørsmål eller annet.
6. *UNG Kultur* er et tiltaksområde under utvikling, der samarbeidet med Nordland Barne- og Ungdomsråd (NOBUR) står sentralt.

Ungdomspolitisk sekretariat vurderer dette som felles utfordringer framover (Nordland Fylkeskommune. Fylkesrådet 2006):

- iverksette tiltak som er vedtatt i UNGplan
- se til at målene i fylkesplanen for feltet iverksettes
- sikre fylkesplanens krav til gjennomgående perspektiv i arbeidet
- sikre gjensidig kvalitet og kontinuitet

4.3 VURDERINGER

4.3.1 Hvor nyttige oppleves tjenestene av ungdom i Nordland?

For å kunne gi svar på tjenestenes nytteverdi for ungdom i Nordland, har vi valgt å se nærmere på i hvilken grad ungdom kjenner disse tjenestene, i hvilken grad de gjør bruk av tjenestene, og hvordan de på denne bakgrunn vurderer nytten av tjenesten.

Som Tabell 9 viser, er Elevombudet det tiltaket som flest elever kjenner til, med Ungdommens fylkesting følgende like etter. Unginfo og Infonourra er tiltak som færre ungdommer i Nordland har kjennskap til.

Tabell 9: Kjennskap til de ulike tiltakene oppsummert. Prosent.

	Gutter	Jenter	Totalt
UFT	27,4 %	37 %	32,3 %
UNGinfo	19,4 %	24,8 %	22,2 %
Infonourra	3,0 %	2,2 %	2,6 %
Elevombud	33,2 %	40,4 %	36,9 %

4.3.2 I hvilken grad er de tjenester og institusjoner som er valgt de riktige virkemiddel og redskap for å nå vedtatte politiske målsettinger?

Ungdomssatsing har en lang tradisjon i Nordland fylkeskommune. I mer enn 25 år har fylkeskommunen vært aktiv innenfor ungdomsrettede tiltak og aktiviteter. Mangfold har preget dette feltet; fra ungdomshøringer, barnekunstsoler, ungdom i arbeid, informasjonstilbud og regionale kulturmønstringer, til elevombud, velferdsmelding for ungdom i videregående skole og opprettelse av informasjonstjeneste for samisk ungdom.

Siden 1992 har et Ungdomspolitisk handlingsprogram beskrevet strategier, tiltak, økonomiske rammer og prioriteringer for ungdomssatsingen i Nordland. Dette handlingsprogrammet er blitt revidert annethvert år, og i 2004 fikk det navnet UNGplan Nordland, med en klar forankring i Fylkesplan for Nordland 2004-2007.

4.3.3 Er den valgte organisering hensiktsmessig?

De 5 ulike tiltaksområdene som inngår i dagens ungdomssatsing er samlet administrativt i Ungdomspolitisk sekretariat, som er en del av utdanningsavdelingen i Nordland fylkeskommune. Sekretariatet fremstår som den sentrale institusjonen for iverksettingen av ungdomssatsingen.

Hvert av tiltaksområdene representerer ungdomspolitisk spisskompetanse. Samtidig representerer de ansatte i Ungdomspolitisk sekretariat en generell kompetanseressurs på feltet ungdomsrettede tiltak. Nettopp dette, at de ansatte i sekretariatet representerer både spisskompetanse og generell kompetanse rettet mot ungdom, mener vi gir grunnlag for å utvikle et mer helhetlig og integrert sekretariat, der arbeidet i enda større grad kan framstå som koordinert. Da tiltaksområdene ble samlokaliserte ved inngangen til 2004, bidro det til å legge til rette for ytterligere samordning av tiltakene og utvikling av et helhetlig ungdomspolitisk kompetansemiljø. Etter vår mening, framstår Ungdomspolitisk sekretariat som en velegnet organisasjonsmodell for arbeidet med å nå de politiske målsettinger for ungdomssatsingen i Nordland.

4.3.4 På hvilken måte bidrar Ungdomspolitisk sekretariat til synliggjøring av en fylkeskommunal ungdomspolitikk?

Ungdomssatsing har over tid utviklet seg til å bli et prioritert og synlig politikkområde i Nordland fylkeskommune. Flere ulike planmodeller og organisatoriske løsninger er blitt valgt gjennom årene, og i 2004 valgte en å samle de ungdomspolitiske tiltakene i et felles Ungdomspolitisk sekretariat. Gjennom felles lokalisering, samordnet arbeid og felles visuell profil, er det vår klare

oppfatning at Ungdomspolitisk sekretariat på en god og tydelig måte bidrar til synliggjøring av fylkeskommunens ungdomspolitik.

4.3.5 På hvilken måte styrker dette fylkeskommunen som regional utviklingsaktør?

Fylkesplan for Nordland 2004-2007 legger premisser og retningslinjer for fylkeskommunen som regional utviklingsaktør. I denne perioden har tre hovedmålsettinger blitt lagt til grunn:

- Felles innsats for felles framtid
- Sterke bo-, arbeids- og serviceregioner
- Ta i bruk potensialet langs kysten

Ved å inkludere ulike deler av ungdomssatsingen i strategiene knyttet til de overordnede målene i fylkesplanen, blir det tydelig hvordan ungdomssatsingen blir en integrert del av det regionale utviklingsarbeidet i fylket. Det tette samspillet mellom UNGplan Nordland og Fylkesplan for Nordland, bidrar til ytterligere å styrke denne dimensjonen.

5 TILRÅDINGER OG AVSLUTNING

Ut fra drøftingene overfor, har vi følgende tilrådinger⁸ i forhold til den videre utvikling av ungdomssatsingen i Nordland:

Et mer demokratisk Ungdommens fylkesting der alle kommuner i Nordland er representert, og der alle representanter blir valgt, ikke oppnevnt.

En levende debatt om ungdoms politiske medvirkning i ulike politiske fora på regionalt nivå.

UNG info i ny drakt? Vi tilrår at det blir gjort en strategisk analyse av UNG infos framtidige funksjon, inkludert målgruppe, informasjonsstrategi og virkemidler. Dette arbeidet er allerede i ferd med å bli startet opp, og vårt råd er at dette arbeidet blir intensivert, gjerne i samarbeid med en bredt sammensatt ressursgruppe.

Infonourra med nordisk nedslagsfelt. Det er allerede satt i gang et arbeid for å gjøre Infonourra enda mer grenseoverskridende i form av et nordisk samarbeid. Vi tilrår at dette arbeidet intensiveres og tilføres nødvendige ressurser for å skape et styrket nordisk informasjonstilbud til samisk ungdom.

Større kjennskap til og bruk av elev- og lærlingeombudet. Ordningen har eksistert i nærmere ti år, og har etter hvert blitt en institusjon som flere og flere kjenner til, blant elever, lærlinger, skoleansatte, skoleledere og administrasjon. Vårt råd er å synliggjøre ordningen ytterligere, blant annet gjennom utvikling av tydelige medie- og informasjonsstrategier.

Et mer integrert Ungdomspolitisk sekretariat. De 6 ulike tiltaksområdene i Ungdomspolitisk sekretariat representerer spisskompetanse. Samtidig representerer de ansatte en mer generell ressurs i forhold til utvikling av ungdomsrettede tiltak. Dette gir grunnlag for å utvikle et mer integrert sekretariat. Den fysiske samlokaliseringen som skjedde i 2004, legger forholdene ytterligere til rette for en større integrasjon av tjenestene, med hensyn til overlappende kompetanse og helhetlig utvikling av ungdomstiltak.

---

⁸ Under kapittel 2 og 3 er det ytterligere, mer konkretiserte anbefalinger knyttet til videre utvikling av hvert enkelt av de fire tiltakene som er omfattet av evalueringen.

Større strategisk satsning på informasjonstiltak. Den elektroniske spørreundersøkelsen viser tydelig at ungdom ikke kjenner til tiltakene. Det er derfor grunn til å satse på en mer strategisk informasjonskampanje om hele ungdomssatsningen til Nordland fylkeskommune.

REFERANSER

- Assembly of European Regions. 2003. *The most youth-friendly European Region 2003*.
- Barne- og familiedepartementet. 2005. *Barn og ungdoms deltakelse og innflytelse 1980-2005. En kort reise gjennom temaet i barne- og ungdomspolitikken som ender med dagens utfordringer*.
- Bleiklie, Ivar, Knut Dahl Jacobsen, and Jan Thorsvik. 1997. Forvaltningen og den enkelte. In *Forvaltningskunnskap* T. Christensen and M. r. Egeberg: Tano Aschehoug.
- Creswell, John W. 1995. *Qualitative inquiry and research design. Choosing among five traditions*: Sage Publications Inc.
- Eilertsen, T.V. 2000. *Elevombud: Et redskap for sterkere elevmedvirkning. En evaluering av elevombudsordningen i videregående skole i Nordland*. UNIKOMs publikasjoner nr. 1.
- Elev- og lærlingeombudet. 2006. *Årsrapport 2006 Elev- og lærlingeombudet i Nordland*.
- European Youth Information and Counselling Agency (ERYICA). 1993. *Det Europeiske Ungdomsinformasjonscharter, vedtatt i Bratislava den 3.desember 1993 av den 4. Generalforsamling i European Youth Information and Counselling Agency*.
- Holme, Idar Magne, and Bernt Krohn Solvang. 1995. *Metodevalg og metodebruk*. Kristiansand: Tano A.S.
- Kjellberg, Francesco, and Marit Reitan. 1995. *Studiet av offentlig politikk - en innføring*: Tano Aschehoug.
- Køhn, Espen, and Vegard Johansen. 2006. *Ungdommens fylkesting i Hedmark. En evaluering av perioden 1998-2005 med utgangspunkt i forbedringspotensialer*. ØF-rapport nr. 09/2006. Østlandsforskning
- Magnussen, Tone, and Merethe Sollund. 1997. *Evaluering av Unginfo i Nordland*. NF-arbeidsnotat nr. 1017/1997.
- Nordland Fylkeskommune. 1996. *UNG info Nordland, et prosjekt tilknyttet ungdomspolitisk handlingsprogram*. UNG info prosjektrapport. Utdanningsavdelingen
- Nordland Fylkeskommune. 1999. *Parlamentarisk modell for Nordland fylkeskommune*. Fylkestingssak 94/1999.
- Nordland Fylkeskommune. 2001a. *Endringer i vedtekter for Ungdommens fylkesting*. Fylkestingssak 97/2001.
- Nordland Fylkeskommune. 2001b. *Om valg/utpeking av medlemmer til Ungdommens Fylkesting*. Fylkestingssak 62/01.

- Nordland Fylkeskommune. 2004. *Videreføring av ungdomspolitisk handlingsprogram - melding*. Fylkestingssak 60/2004.
- Nordland Fylkeskommune. 2005a. *UNGplan Nordland 2005-2007*. Fylkestingssak 95/2005.
- Nordland Fylkeskommune. 2005b. *Vedtekter Ungdommens fylkesting - endring*. Fylkestingssak 62/2005.
- Nordland Fylkeskommune, Ungdommens fylkesting. *Gi ungdom ordet! Ungdommens fylkesting*.
- Nordland Fylkeskommune, Fylkesordføreren. 2005a. *Saksfremlegg: UNGplan Nordland 2005-2007*. Fylkestingssak 95/05.
- Nordland Fylkeskommune, Fylkesordføreren. 2005b. *Saksfremlegg: Vedtekter Ungdommens fylkesting - endring*. Fylkestingssak 62/05.
- Nordland Fylkeskommune, Fylkesrådet. 2004. *Videreføring av ungdomspolitisk handlingsprogram - melding*. Fylkestingssak 60/2004.
- Nordland Fylkeskommune, Fylkesrådet. 2006. *UNGplan Nordland 2006-2007*. Fylkestingssak 35/2006.
- Ungdommens Fylkesting. 2001. *Handlingsplan for Ungdommens fylkesting 2001-2002*.
- Ungdommens Fylkesting. 2005a. *Arbeidsinstruks for leder av de ulike komiteene*.
- Ungdommens Fylkesting. 2005b. *Arbeidsinstruks for leder i Ungdommens Fylkesting*.
- Ungdommens Fylkesting. 2005c. *Arbeidsinstruks for nestleder i Ungdommens Fylkesting*.
- Ungdommens Fylkesting. 2005d. *Arbeidsinstruks for representanter til Ungdommens Fylkesting*.
- Ungdommens Fylkesting. 2005e. *Arbeidsinstruks for styret til Ungdommens Fylkesting*.
- Ungdommens Fylkesting. 2005f. *Resultat valg UFT 6.10.2005*.
- Ungdommens Fylkesting. 2005g. *Valg i UFT-2005. Forslag til tiltak for å gjennomføre valg i UFT*.
- Østerud, Øyvind. 1996. *Statsvitenskap. Innføring i politisk analyse*. 2nd ed. Oslo: Universitetsforlaget.
- Østerud, Øyvind, Kjell Goldmann, and Mogens N. (ed.) Pedersen. 1997. *Statsvitenskapelig leksikon*. Oslo: Universitetsforlaget.

VEDLEGG 1: FRAFALLSANALYSE

Spørreundersøkelsen ble gjennomført som en elektronisk basert survey og rettet mot samtlige elever i de videregående skolene i Nordland. Elevene ble bedt om å delta gjennom en invitasjon på de videregående skolenes nettbaserte læringsplattform "It's learning". Til sammen har vi mottatt svar fra 631 elever, noe som utgjør i underkant av 7 % av det totale antallet. Dette betyr at undersøkelsen må betraktes som en *utvalgsundersøkelse*. Men undersøkelsen må også forstås som basert på *selvseleksjon* og er således ikke en *tilfeldig* utvalgsundersøkelse. Dette innebærer begrensninger når det gjelder å generalisere statistisk til universet av elever i de videregående skolene i Nordland. Dette betyr likevel ikke at det ikke er mulig å trekke ut et bilde fra dataene - men det krever at vi tar med noen vurderinger av utvalget i forhold til sentrale variabler som kjønn, hvilket studieprogram elevene tilhører og hvilket klassetrinn de går på. Disse representerer de tre bakgrunnsvariablene som dataene i undersøkelsen er brutt ned på. På grunn av datas beskaffenhet har vi valgt å ikke bryte dataene ned på region- eller kommunenivå.

En enkel frafallsanalyse knyttet til de tre variablene kjønn, studieprogram og klassetrinn gir oss følgende tre tabeller:

Tabell 10 Kjønnfordeling: Andel av univers og utvalg. Prosentdifferanse +/- 0,7.

	M	K	Totalt
Univers	49,5 %	50,5 %	100 %
Utvalg	48,8 %	51,2 %	100 %

Tabell 11: Fordeling på studieprogram: Andel av univers og utvalg. Prosentdifferanse +/- 8,9.

	Yrkesfag	Studie- spesialisering	Totalt
Univers	62,7 %	37,3 %	100 %
Utvalg	53,8 %	46,2 %	100 %

Tabell 12: Fordeling på klassetrinn: Andel av univers og utvalg.

	VG1	VG2	VG3	Totalt
Univers	41,4 %	35,4 %	23,2 %	100 %
Utvalg	51,0 %	37,5 %	11,5 %	100 %
Prosentdifferanse	- 9,6	+2,1	-11,7	

Når det gjelder kjønnsfordeling viser analysen at dette er en uproblematisk variabel å bryte dataene ned på. Som tabellen viser, er det en neglisjerbar forskjell mellom utvalget og universet av elever. I så måte må dataene betraktes som representative. Når det gjelder variablene *studieprogram* og *klassetrinn* bør dataene tolkes med noe større forsiktighet. Som tabellene viser, er det en viss overrepresentasjon av elever på henholdsvis studiespesialisering og blant elever på 1. klassetrinn. Tilsvarende er elever på 3. klassetrinn underrepresentert. Undersøkelsen berører kjennsks- og vurderingsspørsmål knyttet til ulike informasjonstilbud og institusjoner, og det kan være grunn til å anta at slik kunnskap er større blant elever på 2. og 3. klassetrinn. Data som er brutt ned på klassetrinn bør derfor trolig tolkes med størst forsiktighet.

VEDLEGG 2: TABELLER

Tabell 13: Kjennskap til ordningen med ungdommens fylkesting etter utdanningsprogram (N=621). P<0,5.

		Utdanningsprogram		
		Studie- forberedende	Yrkesfaglig	Totalt
Har du hørt om/kjenner du til ordningen med ungdommens fylkesting?	Ja	36,3 %	28,6 %	32,2 %
	Nei	63,7 %	71,4 %	67,8 %
	Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 14: Kjennskap til ordningen med ungdommens fylkesting etter skoletrinn (N=617). P<0,5.

		Skoletrinn			
		VG1	VG2	VG3	Totalt
Har du hørt om/kjenner du til ordningen med ungdommens fylkesting?	Ja	33,0 %	27,8 %	45,8 %	32,6 %
	Nei	67,0 %	72,2 %	54,2 %	67,4 %
	Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 15: Kjennskap til UNG info etter studieprogram (N=623). Prosent.

		Utdanningsprogram		
		Studie- forberedende	Yrkesfaglig	Totalt
Har du hørt om/kjenner du til ordningen med UNG info?	Ja	19,4 %	24,6 %	22,2 %
	Nei	80,6 %	75,4 %	77,8 %
	Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 16: Kjennskap til UNG info etter klasstrinn. (N=619). Prosent.

		Skoletrinn			Totalt
		VG1	VG2	VG3	
Har du hørt om/kjenner du til ordningen med UNG info?	Ja	21,8 %	19,5 %	31,9 %	22,1 %
	Nei	78,2 %	80,5 %	68,1 %	77,9 %
	Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 17: Bruk av UNG infos tjenester. Prosent.

Tjenester	Ofte	Av og til	Sjelden	Aldri
Telefontjenesten (N=127)	2,4 %	0,8 %	3,1 %	93,7 %
UNG info på bibliotek (N=128)	1,6 %	3,1 %	5,5 %	89,8 %
UNG info på internett (N=132)	4,5 %	6,8 %	21,2 %	67,4 %
Kontoret i Bodø (N=127)	2,4 %	3,9 %	0,8 %	92,9 %

Tabell 18: Vurdering av UNG infos ulike informasjonstilbud. Prosent.

Informasjon om:	Svært god	Ganske god	Verken god eller dårlig	Ganske dårlig	Vet ikke
Utdanning (N=130)	8,5 %	16,2 %	10,0 %	3,8 %	61,5 %
Jobb (N=129)	3,9 %	14,7 %	11,6 %	2,3 %	66,7 %
Bolig (N=128)	3,1 %	8,6 %	15,6 %	4,7 %	68,0 %
Økonomi (N=128)	2,3 %	9,4 %	10,9 %	8,6 %	68,8 %
Reise/utland (N=129)	2,3 %	10,1 %	11,6 %	5,4 %	68,2 %
Samfunn (N=127)	3,1 %	15,7 %	7,9 %	3,9 %	67,7 %
Miljø (N=127)	4,7 %	11,8 %	11,0 %	3,9 %	66,1 %
Rettigheter (N=127)	7,1 %	12,6 %	10,2 %	6,3 %	63,8 %

Tabell 19: Vurdering av informasjonstilbudenes relevans. Prosent.

	Andel
Svært relevant	3,7 %
Ganske relevant	13,3 %
Litt relevant	20,7 %
Ganske lite relevant	8,9 %
Svært lite relevant	6,7 %
Vet ikke/har ikke brukt tjenesten	46,7 %
Totalt	100 % (N=135)

Tabell 20: Alternative informasjonskilder. Prosent. (N=139).

	Venner	Biblio- teket	Skolen	Inter- nett	Media	UNG Info- kontoret	Annet
Utdanning	21,6 %	4,3 %	44,6 %	62,6 %	12,9 %	0,7 %	21,6 %
Jobb	27,3 %	5,0 %	14,4 %	54,7 %	22,3 %	1,4 %	34,5 %
Økonomi	15,1 %	4,3 %	12,2 %	41,0 %	15,1 %	0,7 %	36,0 %
Reise/utland	23,7 %	4,3 %	8,6 %	63,3 %	20,1 %	1,4 %	29,5 %
Samfunn	21,6 %	11,5 %	30,9 %	46,8 %	32,4 %	1,4 %	29,5 %
Miljø	19,4 %	9,4 %	22,3 %	49,6 %	28,1 %	2,2 %	27,3 %
Rettigheter	19,4 %	10,8 %	29,5 %	51,8 %	21,6 %	5,0 %	30,2 %

Tabell 21: Kjennskap til elevombudsordningen etter utdanningsprogram. (N=622).
 Prosent. P<0,1.

		Utdanningsprogram		
		Studie- forberedende	Yrkesfaglig	Totalt
Har du hørt om/kjenner du til ordningen med elevombud?	Ja	44,6 %	30,6 %	37,1 %
	Nei	55,4 %	69,4 %	62,9 %
	Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 22: Kjennskap til elevombudsordningen etter klasstrinn. (N=618). Prosent.
 P<0,1.

		Skoletrinn			
		VG1	VG2	VG3	Totalt
Har du hørt om/kjenner du til ordningen med elevombud?	Ja	33,5 %	35,1 %	56,3 %	36,7 %
	Nei	66,5 %	64,9 %	43,7 %	63,3 %
	Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

